

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU**

(sediul Ciocana)

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Mihail Sadoveanu, 24/1, MD-2044

E-mail: jci@justice.md; Tel.: /+373 22/ 42-53-22; 34-41-07

www.instante.justice.md

Curtea Constituțională
mun. Chișinău
str. Alexandru Lăpușneanu 28

Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana), Vă expediază sesizarea și anexele depusă de către petiționarii Gherman Pavel, Gherman Ala și Gherman Ion. Se remite în adresa Curții Constituționale Încheierea nr. 10-244/2025, cererea de sesizare cu anexele :

- Încheiere din data de 05.06.2026 – 5 file
- Cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate din data de 13.05.2026- 27 file,
- Raport
- Ordonanță din 09.06.2022
- Cerere din data de 16.06.2022- 19 file
- Ordonanță din data de 24.08.2023- 9 file
- Încheiere
- Ordonanță din 02.10.2023
- Ordonanță
- Ordonanță

Judecător
Negru Vladislav

Executor: Dobrojan Olesea
Tel. 078858522

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

prezentată în temeiul Legii nr. 74 din 10.04.2025 cu privire la Curtea Constituțională și al Codului jurisdicției constituționale nr. 502-XIII/1995

privind controlul constituționalității art. 52 și art. 255 din Codul de procedură penală

prin prisma garanțiilor Constituționale garantate de art. 20, art. 23, art. 26, art. 53 și art. 54 din Constituție interpretate în conexiune cu art. 1 alin. (3), art. 4, art. 7 și art. 8 din Constituție, precum și cu art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 4 par. 1, 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție

în măsura în care aceste norme generale permit reluarea arbitrară a urmăririi penale de către procurorul ordinar/de caz și/sau conservarea ori validarea unei asemenea reluări de către procurorul ierarhic superior, contrar efectului art. 275 pct. 4) CPP, prin conținutul lor normativ incomplet care nu exclude expres, clar și previzibil folosirea lor ca temei pentru reluarea urmăririi penale, admisibilă numai în condiții speciale de existență a faptelor noi, a faptelor recent descoperite ori a unui viciu fundamental, permițând astfel eludarea prevederilor prioritare în sensul art. 4 din Constituție, în concreto art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție și a jurisprudenței obligatorii a Curții Constituționale exprimate prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015 și reiterate prin Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016.

A. Autorii excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume: GHERMAN
2. Prenume: PAVEL
3. Adresă: str. Nicolae Dimo 1/1 - 1, MD-2068, Chișinău
4. Telefon: +37368986051, e-mail: info@gordin.md
5. Reprezentant: *pro se*

A.1. Persoană fizică

1. Nume: GHERMAN
2. Prenume: ALA
3. Adresă: str. Nicolae Dimo 1/1 - 1, MD-2068, Chișinău
4. Telefon: +37369190292, e-mail: info@gordin.md
5. Reprezentant: *pro se*

A.3. Instanța de judecată

1. Denumirea instanței de judecată/sediu: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana
2. Judecător: Judecătorul de instrucție Vladislav Negru
3. Cauza pendinte: dosar penal nr. 10-244/2025; PIGD nr. 25004217-12-10-31012025-1
4. Cauza penală de fond: cauza penală nr. 2016020590 de învinuire a cet. Focșa Iurie conform art. 312 Cod penal
5. Obiectul procedurii pendinte: examinarea plângerii formulate în ordinea art. 313 CPP împotriva actelor procurorilor privind reluarea urmăririi penale și efectele acestora asupra drepturilor petiționarilor.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun

Prezenta sesizare își are originea în cauza penală nr. 2016020590, privind învinuirea cet. Focșa Iurie conform art. 312 Cod penal, cauză aflată în legătură directă cu dosarul penal nr. 2008030943, aflat în procedură de revizuire. Cauza pendinte în fața judecătorului de instrucție privește controlul actelor procurorilor prin care a fost dispusă și ulterior conservată reluarea urmăririi penale în baza unor norme generale ale Codului de procedură penală, și anume art. 52 și art. 255 CPP.

Prin ordonanța din 01.11.2024, procurorul Lucia Andriuța a dispus reluarea urmăririi penale în cauza penală nr. 2016020590, întemeindu-se pe art. 52 și art. 255 CPP. Prin ordonanța din 06.01.2025, procurorul ierarhic superior Oxana Cazacu a menținut efectele acestei reluări, a respins plângerea formulată împotriva ordonanței de reluare și a validat, în fapt, utilizarea normelor generale ca temei pentru producerea efectului juridic al reluării.

Problema constituțională centrală nu constă în simpla aplicare greșită a art. 52 și art. 255 CPP de către procurori. Problema constituțională constă în faptul că aceste norme generale, prin caracterul lor larg și prin conținutul lor normativ incomplet, nu exclud expres, clar și previzibil folosirea lor ca temei pentru reluarea arbitrară a urmăririi penale de către procurorul ordinar/de caz, deși reluarea urmăririi penale este o instituție excepțională, admisibilă numai în condiții speciale: existența faptelor noi, a faptelor recent descoperite ori a unui viciu fundamental.

Art. 52 și art. 255 CPP sunt contestate nu în existența lor abstractă, ci în măsura în care permit procurorului ordinar/de caz să producă efectul reluării urmăririi penale, contrar garanțiilor constituționale și convenționale, inclusiv art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție și jurisprudenței obligatorii a Curții Constituționale în materia reluării urmăririi penale, exprimată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015 și reiterată prin Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016.

În cauza concretă, reluarea urmăririi penale a fost justificată de procurori prin temeiuri improprii instituției reluării: pretinsa completare a urmăririi penale, pretinsa neîngrădire a dreptului la apărare al învinuitului, audieri repetate solicitate după un interval vădit excesiv de la pornirea urmăririi penale, confruntări nejustificate, fără indicarea unor pretinse contradicții concrete care ar urma să fie înlăturate, mai ales în condițiile în care învinuitul Focșa Iurie a mințit inclusiv în cadrul confruntării deja efectuate, iar procurorul a fost informat oficial despre acest fapt prin demersuri depuse prin cancelarie, anexarea unor răspunsuri deja aflate în circuitul instituțional al Procuraturii, examinarea extrem de tardivă a unui disc aferent ședinței de judecată din 11.04.2014 și aplicarea art. 52 și art. 255 CPP ca norme care, pretins, ar îndritui reluarea urmăririi penale.

Aceste temeiuri nu reprezintă fapte noi, nu reprezintă fapte recent descoperite și nu reprezintă viciu fundamental. Prin urmare, problema supusă Curții Constituționale este dacă art. 52 și art. 255 CPP pot rămâne în ordinea juridică fără o garanție expresă care să excludă folosirea lor ca temei autonom sau substitutiv pentru reluarea urmăririi penale.

Cauza are o dimensiune suplimentară, esențială pentru incidența drepturilor fundamentale: reluarea urmăririi penale nu se produce într-o procedură neutră, ci într-o procedură în care petiționarii au fost excluși sau neutralizați din calitatea de părți vătămate și părți civile. Procurorii au susținut că, în procedurile privind infracțiunea prevăzută de art. 312 Cod penal, titularul vătămării ar fi doar Statul, deoarece infracțiunea se află în Capitolul XIV al Codului penal, „Infracțiuni contra justiției”. Această teză a permis anularea sau neutralizarea calității procesuale a persoanelor concret lezate.

Procurorii au construit astfel o dublă excludere: mai întâi, au exclus sau au neutralizat calitatea petiționarilor de părți vătămate și părți civile, susținând că doar Statul ar putea fi titularul vătămării în cazul art. 312 Cod penal; ulterior, au folosit această excludere pentru a afirma că reluarea urmăririi penale nu ar afecta drepturile petiționarilor. Această construcție este circulară și neconstituțională: autoritatea exclude victima din procedură, apoi invocă propria excludere pentru a susține că victima nu mai are drepturi afectate.

Această problemă este deja ridicată în fața Curții Constituționale în cadrul Sesizării nr. 263g/2025, privind art. 59 alin. (1) CPP în conexiune cu art. 312 Cod penal și cu sintagma sistematică „Infracțiuni contra justiției” din Capitolul XIV al Codului penal. În demersul de completare a sesizării respective s-a arătat că problema constituțională provine din cauza penală nr. 2016020590, în care Gherman Ion și Gherman Ala au fost recunoscuți inițial ca părți vătămate, iar Gherman Ion și ca

parte civilă, după care aceste calități au fost anulate prin acte ale procurorului, pe baza tezei că infracțiunea prevăzută de art. 312 Cod penal ar proteja exclusiv Statul și buna înfăptuire a justiției.

Practica judiciară internă invocată în cauza Galina Tufekci / Vasile Botnari confirmă caracterul real și grav al unei asemenea excluderi. Este vorba despre cauza legată de cazul profesorilor turci, în contextul hotărârii CtEDO în cauza Özdil și alții contra Republicii Moldova. Relevante sunt Decizia Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2024, pronunțată în cauza penală privind învinuirea lui Vasile Botnari, art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, dosar nr. 1ra-1520/23 / 1-20014912-01-1ra-08092023, și Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 23 februarie 2026, dosar nr. 1r-1125/24 / 1-20014912-02-1r-25112024-2. Aceste acte demonstrează că retragerea, anularea sau neutralizarea calității de parte vătămată afectează accesul la justiție, participarea efectivă în procedură, dreptul la apărare, dreptul de a formula cereri, dreptul de a participa la administrarea probelor și posibilitatea de valorificare a laturii civile.

Relevanța cazului Tufekci/Botnari pentru prezenta cauză este directă. În ambele situații, persoana concret vătămată este scoasă din mecanismele reale de protecție procesuală printr-o construcție formală. În cauza Tufekci, excluderea a fost legată de arhitectura cauzei profesorilor turci și de efectele hotărârii CtEDO. În cauza Gherman, excluderea este justificată prin ideea că art. 312 Cod penal protejează exclusiv Statul. Diferența formală nu schimbă identitatea de efect constituțional: victima reală este lipsită de acces la procedură, de participare, de probă, de latura civilă și de remediu.

În plus, cauza penală nr. 2016020590 are legătură directă cu revizuirea dosarului penal nr. 2008030943. Totuși, această legătură nu înseamnă că revizuirea condiționează constatarea infracțiunii prevăzute de art. 312 Cod penal. Dimpotrivă, constatarea declarațiilor mincinoase și a uzului de fals complex este autonomă față de revizuire și o precede logic, probator și constituțional. Stabilirea falsului și a caracterului mincinos al declarațiilor are funcția de a decontamina procedura de revizuire de mărturiile mincinoase și elemente de probă falsificate, administrate anterior în probatoriul de învinuire.

Ordinea juridică nu poate admite dualitatea potrivit căreia, pe de o parte, condamnarea ar putea continua să producă efecte pe baza unor probe dovedite falsificate și a unor declarații mincinoase, iar pe de altă parte, declarațiile prin care probele falsificate au fost prezentate ca veridice ar fi protejate sau amânate pe motiv că a existat o condamnare. O asemenea logică inversează raportul firesc dintre fals, declarație mincinoasă și revizuire.

În realitate, stabilirea oficială a falsificării probelor impune examinarea uzului de fals complex și a declarațiilor mincinoase depuse cu privire la probele falsificate. Dacă probele administrate în procedura penală anterioară au fost dovedite falsificate, iar persoanele care le-au prezentat sau susținut le-au atribuit caracter pretins veridic, cauza privind art. 312 Cod penal nu poate fi tratată ca dependentă de revizuire. Ea este o cauză autonomă, iar rezultatul ei este tocmai unul dintre mijloacele prin care procedura de revizuire poate fi curățată de efectele probelor false.

Decizia Curții de Apel Centru din 18.07.2025, dosar nr. 10r-1352/24, este relevantă pentru că examinează problematica probelor falsificate administrate în dosarul nr. 2008030943 și efectele acestora asupra procedurilor ulterioare. Chiar dacă fostul procuror Victor Olărescu a fost scos de sub răspundere în baza principiului in dubio pro reo, această împrejurare nu anulează caracterul oficializat al falsului și nu înlătură necesitatea examinării răspunderii persoanelor care au prezentat și susținut actele false în procedura penală, în concreto Vutcăraș Vasile și Focșa Iurie.

În acest context, dreptul petiționarilor la obținerea unui act final constatativ privind art. 312 Cod penal nu este un interes abstract. Este un drept funcțional legat de accesul la justiție, de dreptul la apărare, de dreptul la probă, de dreptul la revizuire efectivă, de drepturile victimelor și de dreptul la repararea prejudiciului. Reluarea arbitrară a urmăririi penale prin art. 52 și art. 255 CPP, combinată cu excluderea petiționarilor din calitatea de părți vătămate/părți civile, afectează direct aceste drepturi.

Admisibilitatea excepției de neconstituționalitate

Privind relevanța normelor contestate pentru cauza pendinte

Prezența excepției este admisibilă deoarece privește dispoziții legale aplicabile nemijlocit în cauza pendinte, respectiv art. 52 CPP și art. 255 CPP, în măsura în care aceste dispoziții, prin caracterul lor general și prin conținutul lor normativ incomplet, nu exclud expres, clar și previzibil folosirea lor ca temei pentru a dispune, produce, conserva sau valida efecte juridice echivalente reluării urmăririi penale, fără respectarea condițiilor speciale și limitative ale acestei instituții, astfel cum acestea rezultă din art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție, din Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015 și din Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016.

Relevanța art. 52 și art. 255 CPP nu este ipotetică, abstractă sau colaterală. Ea rezultă direct din ordonanța procurorului Lucia Andriuța din 01.11.2024, în care reluarea urmăririi penale a fost dispusă expres cu trimitere la art. 52 și art. 255 CPP. În partea motivatoare, procurorul a indicat că „urmează de reluat” urmărirea penală, iar în dispozitiv a dispus: „A relua urmărirea penală pe cauza penală nr. 2016020590.”

Relevanța aceluiași norme rezultă și din ordonanța procurorului ierarhic superior Oxana Cazacu din 06.01.2025, care nu a înlăturat efectul reluării, nu a constatat viciul de competență și nu a verificat existența faptelor noi, a faptelor recent descoperite ori a unui viciu fundamental, ci a conservat și a validat reluarea prin norme generale privind controlul ierarhic, forma ordonanței și examinarea plângerii. În această ordonanță, procurorul ierarhic superior a confirmat expres că Lucia Andriuța a dispus „reluarea urmăririi penale” și a reținut că „completarea urmăririi penale” ar impune „dispunerea soluției de reluare”.

Prin urmare, normele contestate nu sunt invocate artificial de petiționari. Ele sunt chiar normele prin care procurorii au produs și au conservat efectul juridic al reluării. Această legătură directă între art. 52 CPP, art. 255 CPP, ordonanțele contestate și soluția pe care judecătorul de instrucție urmează să o adopte demonstrează relevanța nemijlocită a excepției.

Relevanța constituțională este cu atât mai evidentă cu cât reluarea urmăririi penale nu este o simplă extensie a atribuțiilor generale ale procurorului și nici un efect derivat automat din posibilitatea emiterii unei ordonanțe. În măsura în care art. 52 și art. 255 CPP pot fi folosite pentru a produce, conserva sau valida reluarea, aceste norme ies din sfera lor firească și devin relevante constituțional prin efectul lor real în cauza pendinte.

Privind aplicarea directă a art. 52 și art. 255 CPP în cauza pendinte

Excepția este admisibilă deoarece art. 52 și art. 255 CPP au fost aplicate direct. Nu ne aflăm în prezența unor texte invocate teoretic de parte, ci în fața unor dispoziții folosite efectiv de procuratură pentru emiteria și apărarea unor acte procesuale care produc efecte concrete în dosarul pendinte.

Procurorul Lucia Andriuța s-a întemeiat expres pe art. 52 și art. 255 CPP pentru a dispune reluarea urmăririi penale. Această aplicare directă rezultă din însuși dispozitivul ordonanței din 01.11.2024, unde temeiurile indicate sunt art. 52 și art. 255 CPP, iar soluția dispusă este reluarea urmăririi penale.

Procurorul ierarhic superior Oxana Cazacu a menținut această logică, a calificat actul drept ordonanță de reluare și a respins plângerea formulată împotriva lui, fără a înlătura fundamentul normativ constituit din art. 52 și art. 255 CPP. Astfel, aceste norme nu sunt periferice în cauză, ci constituie fundamentul normativ folosit pentru producerea și conservarea efectului contestat.

Aplicarea directă rezultă și din efectul procedural al ordonanțelor. Acestea nu sunt simple acte intermediare lipsite de consecințe, ci acte care reactivează urmărirea penală, re poziționează raportul procesual, legitimează administrarea de noi acte de urmărire și blochează adoptarea unui act final util pentru victime și revizuienți.

În această configurație, controlul de constituționalitate nu este prematur și nu este abstract. El privește mecanismul normativ folosit concret pentru reluare și pentru validarea reluării: art. 52 CPP și art. 255 CPP, în efect cumulativ cu art.

275 pct. 4) CPP, acolo unde aceste texte sunt lăsate să funcționeze ca bază suficientă pentru reluare, deși reluarea este admisibilă numai în condiții speciale, strict definite la nivel constituțional și convențional.

Privind caracterul determinant al excepției pentru soluționarea cauzei pendinte

Excepția este admisibilă deoarece este determinantă pentru soluționarea cauzei pendinte. Dacă art. 52 CPP și art. 255 CPP pot rămâne în ordinea juridică fără o interdicție expresă, clară și previzibilă de a fi folosite ca temei pentru a produce, conserva sau valida efecte juridice echivalente reluării urmăririi penale, atunci ordonanțele procurorilor pot pretinde un suport normativ în aceste dispoziții generale.

Dacă însă art. 52 CPP și art. 255 CPP sunt neconstituționale în măsura în care permit asemenea efecte, atunci fundamentul normativ al reluării dispuse în cauză devine constituțional viciat, iar soluția judecătorului de instrucție asupra plângerii depinde nemijlocit de răspunsul Curții Constituționale privind limitele constituționale ale acestor norme.

Caracterul determinant este amplificat de faptul că procedura pendinte nu privește doar legalitatea formală a unei ordonanțe, ci posibilitatea reală a persoanelor vătămate și a revizuienților de a obține constatarea utilă a existenței infracțiunii, în speță a uzului de fals și a declarațiilor mincinoase asupra probelor falsificate, precum și posibilitatea de a valorifica această constatare în procedura extraordinară de revizuire a dosarului penal nr. 2008030943.

În această logică, excepția este determinantă deoarece efectul combinat al art. 52 CPP, art. 255 CPP și art. 275 pct. 4) CPP creează un blocaj juridic dublu. Pe de o parte, cauza este împinsă spre finalizare pe temei nereabilitator. Pe de altă parte, prin modul în care este produsă și validată reluarea, sunt neutralizate mijloacele de probă și actul final constatativ de care depinde procedura de revizuire pendinte.

Această situație nu este periferică, ci se află în centrul litigiului constituțional. Judecătorul de instrucție nu poate soluționa în mod complet plângerea fără clarificarea problemei dacă art. 52 și art. 255 CPP pot rămâne constituționale în măsura în care nu exclud folosirea lor ca suport normativ al reluării arbitrare a urmăririi penale.

Privind caracterul special, strict și limitativ al reluării urmăririi penale

Prezenta excepție este admisibilă și deoarece pune în discuție un conflict veritabil între norme generale și regimul special al reluării urmăririi penale. În dreptul procesual penal, reluarea urmăririi penale nu este o simplă extensie a atribuțiilor procurorului și nici un efect derivat automat din posibilitatea emiterii unei ordonanțe. Ea este o instituție specială, excepțională și limitativă.

Curtea Constituțională a fixat deja caracterul strict al reluării. Prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, Curtea a reținut că, potrivit art. 4 par. 2 din Protocolul nr. 7 la Convenție, reluarea urmăririi penale poate avea loc doar dacă există fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în procedura precedentă.

Aceeași linie a fost confirmată prin Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016, unde Curtea a reținut că ordonanțele de reluare neîntemelte pe circumstanțele speciale ale reluării sunt lovite de nulitate absolută și nu produc consecințe juridice.

Aceste raționamente sunt decisive în prezenta cauză, deoarece arată că reluarea este o procedură sever limitată, supusă unor condiții imperative. Ea nu poate fi construită liber de procuror prin recurs la norme generale precum art. 52 și art. 255 CPP.

În speță, această exigență lipsește. Din actele procurorilor nu rezultă identificarea unor fapte noi, a unor fapte recent descoperite ori a unui viciu fundamental în sensul jurisprudenței constituționale. Dimpotrivă, procurorii au justificat reluarea prin necesitatea completării urmăririi penale, prin audierea unor persoane, prin confruntări nejustificate, fără indicarea unor pretinse contradicții concrete care ar urma să fie înlăturate, mai ales în condițiile în care învinutul Focșa Iurie a mințit inclusiv în cadrul confruntării deja efectuate, iar procurorul a fost informat oficial despre acest fapt prin demersuri depuse prin cancelarie, prin examinarea unui disc din 2014, prin anexarea unor răspunsuri și prin rațiuni generale de oportunitate probatorie.

Formula procurorului ierarhic superior este esențială: „completarea urmăririi penale poate fi efectuată doar în cadrul unei urmăririi penale în derulare, ceea ce în mod obligatoriu impune și dispunerea soluției de reluare a urmăririi penale”. Această frază demonstrează că reluarea nu a fost tratată ca instituție excepțională, ci ca instrument tehnic subordonat

completării urmăririi penale. Tocmai acest raționament este incompatibil cu standardul stabilit prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015 și prin Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016.

Privind efectul combinat cu art. 275 pct. 4) CPP

Axa excepției este întărită decisiv de art. 275 pct. 4) CPP. În condițiile intervenirii prescripției și ale existenței raportului OUP constatativ de infracțiune, această normă împinge cauza spre o finalizare pe temei nereabilitator și exclude continuarea urmăririi penale ca mecanism de tergiversare.

Art. 275 pct. 4) CPP nu este temeiul reluării. Dimpotrivă, este norma opusă reluării. Odată activat în condițiile raportului constatativ de infracțiune și ale prescripției, acesta indică direcția legală a cauzei: finalizarea pe temei nereabilitator, nu redeschiderea artificială prin norme generale.

Dacă procuratura, folosind art. 52 și art. 255 CPP, dispune și validează reluarea urmăririi penale, iar apoi efectul combinat cu art. 275 pct. 4) CPP blochează tocmai constatarea utilă a existenței infracțiunii, rezultatul este o construcție juridică incoerentă și constituțional vătămătoare.

Mai exact, se creează o dualitate juridică inadmisibilă. Pe de o parte, se dispune și se validează reluarea fără respectarea strictă a condițiilor speciale și limitative ale acestei instituții. Pe de altă parte, prin activarea art. 275 pct. 4) CPP, cauza este împinsă spre leșire procedurală pe temei nereabilitator, fără valorificarea utilă a constatării infracțiunii și cu neutralizarea probelor necesare revizuirii pendinte.

În acest mod, persoanele vătămate și revizuienții sunt lipsite simultan de două elemente esențiale: constatarea utilă a existenței infracțiunii și posibilitatea de a valorifica proba necesară corectării erorii judiciare prin revizuire. Tocmai de aceea excepția are caracter actual, determinant și admisibil.

Privind omisiunea normativă și drepturile victimei

Prezenta excepție este admisibilă și sub aspectul omisiunii normative. Omisiunea constă în faptul că art. 52 și art. 255 CPP nu exclud expres folosirea lor ca temei substitutiv pentru reluarea urmăririi penale, iar cadrul normativ nu conține garanții suficiente pentru a împiedica utilizarea normelor generale ca mecanism paralel de reluare, conservare sau validare a reluării.

Această omisiune afectează drepturi fundamentale. Ea permite menținerea cauzei într-o stare de reluare artificială, blochează adoptarea actului final util, neutralizează drepturile victimei și face iluzorie valorificarea probei în procedura de revizuire.

În cauza de față, afectarea este directă. Sunt vizate art. 20 din Constituție, deoarece este blocat accesul efectiv la justiție; art. 26 din Constituție, deoarece revizuiantul este lipsit de proba necesară revizuirii; art. 23 din Constituție, deoarece se creează impredictibilitate juridică; art. 53 din Constituție, deoarece victima este lipsită de actul procedural necesar valorificării consecințelor juridice ale constatării infracțiunii; și art. 54 din Constituție, deoarece restrângerea acestor drepturi nu este prevăzută clar de lege și nu este proporțională.

Dimensiunea drepturilor victimei este esențială pentru admisibilitate. Spre deosebire de examinările anterioare ale regimului reluării, prezenta cauză pune în discuție nu doar protecția împotriva reluării arbitrare din perspectiva persoanei urmărite, ci și efectul reluării arbitrare asupra victimei și revizuiantului, în special în contextul unei proceduri de revizuire pendinte și al necesității unui act final constatativ.

Această dimensiune este relevantă și în contextul armonizării cadrului național la standardul european privind protecția victimelor, inclusiv la Directiva 2012/29/UE privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității. Problema nu este una decorativă, ci privește necesitatea ca procesul penal să protejeze efectiv și drepturile victimei, nu doar să invoce formal drepturile învinutului pentru a menține cauza într-o stare de reluare fără finalitate.

Privind confidențialitatea urmăririi penale, pierderea calității de parte și identitatea de problemă cu cazul Galina Tufekci / Botnari, în contextul cauzei profesorilor turci

Excepția este admisibilă și prin prisma argumentului procurorului ierarhic superior referitor la confidențialitatea urmăririi penale și la pretinsa pierdere a calității procesuale a petenților. Acest argument nu privește condițiile reluării, nu

constituie fapt nou, nu constituie fapt recent descoperit și nu constituie viciu fundamental. El privește accesul victimelor la actele cauzei și statutul lor procesual.

Pretinsa pierdere a calității procesuale a victimelor este deja contestată în fața Curții Constituționale în cadrul Sesizării nr. 263g/2025. Prin urmare, procurorul nu putea folosi o situație normativă contestată constituțional ca premisă certă pentru a restrânge accesul victimelor la actele cauzei, pentru a le exclude din circuitul procesual și pentru a justifica, indirect, conservarea unei reluări dispuse prin norme generale și fără garanții suficiente.

Această problemă prezintă identitate de fond cu practica judiciară internă formată în cauza Galina Tufekci / Vasile Botnari, legată de cauza cunoscută public drept cazul profesorilor turci, în contextul hotărârii CtEDO în cauza Özdil și alții contra Republicii Moldova. Relevante sunt, în special, Decizia Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2024, pronunțată în cauza penală privind învinuirea lui Vasile Botnari, art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, dosar nr. 1ra-1520/23 / 1-20014912-01-1ra-08092023, precum și Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 23 februarie 2026, dosar nr. 1r-1125/24 / 1-20014912-02-1r-25112024-2.

Aceste acte judiciare sunt relevante nu ca simple exemple externe, ci ca practică națională direct incidentă asupra aceleiași probleme constituționale: retragerea, anularea sau neutralizarea calității de parte vătămată produce efecte reale asupra accesului la justiție, asupra participării efective în procedură, asupra dreptului la apărare, asupra dreptului de a formula cereri, asupra dreptului de a participa la administrarea probelor și asupra posibilității de valorificare a laturii civile.

În cauza Galina Tufekci, instanțele au examinat efectele excluderii persoanei vătămate din proces în contextul dosarului Botnari, legat de cazul profesorilor turci. În prezenta cauză, mecanismul este diferit ca formulă, dar identic ca efect constituțional: petiționarii sunt înlăturați sau neutralizați din procedura penală prin teza că, în cazul art. 312 Cod penal, doar Statul ar putea fi parte vătămată, iar persoanele concret lezate prin declarații mincinoase și probe falsificate nu ar avea o poziție procesuală proprie.

Diferența de temei formal nu schimbă identitatea de efect. În cauza Tufekci/Botnari, excluderea persoanei vătămate a fost legată de arhitectura cauzei profesorilor turci și de efectele hotărârii CtEDO. În cauza Gherman, excluderea este justificată prin plasarea art. 312 Cod penal în categoria infracțiunilor contra justiției și prin pretinsa absorbire a victimei concrete de către Stat. În ambele ipoteze, persoana care suportă consecințele reale ale faptei este scoasă din mecanismele procesuale de protecție.

Prin asemenea mecanisme, victima este lipsită de participare reală, de acces la actele relevante, de posibilitatea de a formula apărări procesuale, de posibilitatea de a cere administrarea probelor și de posibilitatea de a obține un act final util. Invocarea confidențialității urmăririi penale nu poate acoperi această înlăturare și nu poate transforma pierderea contestată a calității procesuale într-un temei de validare a reluării.

Din acest motiv, aspectul privind confidențialitatea și pierderea calității procesuale nu exclude admisibilitatea excepției, ci o întărește. El demonstrează că art. 52 și art. 255 CPP, în măsura în care nu exclud folosirea lor ca temei de reluare, produc efecte nu doar asupra mecanismului de redeschidere, ci și asupra drepturilor reale ale victimelor, asupra participării lor în procedură, asupra laturii civile și asupra accesului la actul final util.

Privind noutatea și autonomia excepției

Prezenta excepție este nouă și autonomă. Ea nu solicită Curții Constituționale să reexamineze în abstract regimul special al reluării urmăririi penale și nu reproduce obiectul cauzelor soluționate anterior. Obiectul actual îl constituie art. 52 și art. 255 CPP, în măsura în care acestea, prin conținutul lor normativ incomplet, nu exclud folosirea lor ca temei pentru a produce, conserva sau valida reluarea urmăririi penale fără garanțiile constituționale și convenționale aplicabile acestei instituții.

Noutatea rezultă și din legătura cu art. 275 pct. 4) CPP. În prezenta cauză, art. 275 pct. 4) CPP nu este temei al reluării, ci o normă opusă reluării. Odată activat prin raportul OUP constatativ de infracțiune și intervenirea prescripției, acesta orientează cauza spre finalizare pe temei nereabilitator. Tocmai combinarea acestui efect cu folosirea art. 52 și art. 255 CPP pentru reluare produce blocajul constituțional invocat.

Noutatea rezultă, de asemenea, din contextul probator și procesual al cauzei. Nu este vorba despre o protecție abstractă a prezumției de nevinovăție, ci despre blocarea constatării utile a unei infracțiuni deja conturate prin raportul OUP constatativ și prin ansamblul actelor privind falsificarea probelor și declarațiile mincinoase asupra falsificatelor. În acest cadru, excepția urmărește protecția drepturilor reale ale victimei și revizuientului la act final util și la proba necesară revizuirii.

Excepția este autonomă și față de procedura de revizuire pendinte. Revizuirea dosarului nr. 2008030943 privește condamnarea lui Gherman Ion, pe când cauza penală nr. 2016020590 privește autonomia incriminării prevăzute de art. 312 Cod penal, adică declarațiile mincinoase ale lui Focșa Iurie asupra probelor falsificate. Constatarea art. 312 Cod penal nu poate fi suspendată, golită de efect util sau tergiversată sub pretextul revizuirii.

Privind imposibilitatea instanței de drept comun de a înlătura singură problema de constituționalitate

Excepția este admisibilă deoarece problema invocată nu poate fi soluționată complet printr-o simplă interpretare judiciară a legii de către judecătorul de instrucție. Instanța poate constata nelegalități ale ordonanțelor, dar nu poate stabili cu efect general dacă art. 52 și art. 255 CPP sunt constituționale în măsura în care nu exclud folosirea lor ca temei substitutiv pentru reluarea urmăririi penale.

De asemenea, instanța de drept comun nu poate acoperi omisiunea normativă constând în lipsa unei interdicții clare de folosire a art. 52 și art. 255 CPP ca mecanism de eludare a garanțiilor constituționale și convenționale privind reluarea urmăririi penale. Această problemă ține de calitatea normei, de limitele ei constituționale și de efectul ei asupra drepturilor fundamentale, ceea ce intră în competența Curții Constituționale.

Judecătorul de instrucție nu poate substitui Curtea Constituțională în stabilirea limitelor constituționale ale normelor generale ale CPP. Dacă normele generale permit în practică reluarea arbitrară a urmăririi penale, problema este una de constituționalitate normativă, nu doar de aplicare punctuală a legii.

Tocmai de aceea, ridicarea excepției este necesară pentru ca Înalta Curte să stabilească dacă art. 52 și art. 255 CPP pot rămâne în ordinea juridică fără o clarificare constituțională care să excludă folosirea lor ca temei de reluare, conservare sau validare a reluării urmăririi penale.

Concluzia de admisibilitate

Pentru toate motivele expuse, excepția este admisibilă. Normele contestate sunt relevante și aplicate direct; au caracter determinant; au fost folosite expres pentru a dispune și valida reluarea urmăririi penale; reluarea este însă o procedură specială, strictă și limitativă; condițiile imperative ale reluării nu au fost demonstrate în cauză; iar efectul combinat cu art. 275 pct. 4) CPP produce vătămarea constituțională denunțată, împiedicând stabilirea utilă a existenței infracțiunii și neutralizând proba necesară revizuirii pendinte.

În consecință, sesizarea îndeplinește condițiile de admisibilitate și urmează să fie examinată de Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea art. 52 și art. 255 CPP, în măsura în care aceste dispoziții, prin conținutul lor normativ incomplet, nu exclud expres, clar și previzibil producerea, conservarea sau validarea reluării urmăririi penale prin norme generale, contrar efectului art. 275 pct. 4) CPP, jurisprudenței constituționale incidente și garanțiilor prevăzute de art. 4 par. 1, 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție.

D. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări îl constituie controlul constituționalității art. 52 și art. 255 din Codul de procedură penală, în măsura în care permit reluarea arbitrară a urmăririi penale, contrar efectului art. 275 pct. 4) CPP și în condițiile în care, prin conținutul lor normativ incomplet, nu exclud expres, clar și previzibil folosirea lor ca temei pentru reluarea urmăririi penale, admisibilă numai în condiții speciale - existența faptelor noi, a faptelor recent descoperite ori a unui viciu fundamental -, permițând astfel eludarea prevederilor prioritare în sensul art. 4 din Constituție, în concreto art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție, precum și a jurisprudenței obligatorii a Curții Constituționale, exprimată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015 și reiterată prin Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016.

Dispozițiile contestate sunt norme legale aflate în vigoare și intră în categoria actelor susceptibile de control constituțional în procedura excepției de neconstituționalitate. Obiectul sesizării privește norma legală, nu actele individuale ale procurorilor ca atare.

Art. 52 CPP și art. 255 CPP sunt aplicabile la soluționarea cauzei pendinte, deoarece ordonanța de reluare din 01.11.2024 a fost întemeiată expres pe aceste prevederi, iar ordonanța procurorului ierarhic superior din 06.01.2025 a conservat și validat efectul juridic al reluării produse prin aceste norme generale.

Prezenta sesizare nu solicită Curții Constituționale să soluționeze o problemă de simplă interpretare sau aplicare a legii. Problema ridicată este de constituționalitate normativă: art. 52 și art. 255 CPP, prin caracterul lor general și prin conținutul normativ incomplet, nu prevăd interdicția expresă, clară și previzibilă de a fi folosite ca temei pentru reluarea arbitrară a urmăririi penale de către procurorul ordinar/de caz. Această omisiune permite afectarea drepturilor fundamentale ale petiționarilor.

Obiectul sesizării include și dimensiunea omisiunii normative. Omisiunea constă în lipsa unei garanții exprese care să împiedice utilizarea art. 52 și art. 255 CPP ca temei autonom, substitutiv sau paralel pentru reluarea urmăririi penale, deși reluarea este admisibilă doar în condiții excepționale, strict reglementate și convențional limitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prezenta sesizare nu ridică o problemă formală sau abstractă de corelare a unor norme procesual-penale, ci o problemă directă de afectare a drepturilor constituționale ale petiționarilor, în calitate de persoane vătămate, persoane interesate în obținerea unui act final constatativ și revizuienți într-o procedură penală contaminată anterior prin probe falsificate și declarații mincinoase.

Incidența drepturilor fundamentale rezultă din faptul că art. 52 și art. 255 CPP, prin caracterul lor general și prin conținutul lor normativ incomplet, au permis folosirea lor ca temei pentru reluarea urmăririi penale, deși aceste norme nu reglementează reluarea, nu stabilesc condițiile materiale ale reluării, nu prevăd competența specială pentru reluare și nu conțin o interdicție expresă, clară și previzibilă împotriva folosirii lor ca suport normativ pentru reluarea arbitrară a urmăririi penale.

În cauza de față, această problemă nu este una teoretică. Procurorul ordinar/de caz a folosit art. 52 și art. 255 CPP pentru a dispune reluarea urmăririi penale, iar procurorul ierarhic superior a conservat și a validat această reluare printr-o logică potrivit căreia completarea urmăririi penale ar impune reluarea. Astfel, art. 52 și art. 255 CPP au produs efectul juridic al unei instituții speciale prin norme generale, într-un context în care reluarea urmăririi penale este admisibilă numai în condiții limitative: existența faptelor noi, a faptelor recent descoperite ori a unui viciu fundamental.

Această ingerință este cu atât mai gravă cu cât reluarea arbitrară operează într-un **context definitiv**: falsul probator a fost oficializat prin ordonanța definitivă din 13.04.2022 în dosarul penal nr. 2017030118, iar Decizia irevocabilă și executorie a Curții de Apel Centru din 18.07.2025, pronunțată în dosarul nr. 10r-1352/24, a reținut scoaterea de sub răspundere penală a procurorului Victor Olărescu exclusiv în temeiul principiului **in dubio pro reo**, fără a anula caracterul fals al probelor, și a stabilit că răspunderea pentru prezentarea probelor falsificate revine persoanelor care le-au prezentat organelor de urmărire penală, respectiv lurie Foțsa și Vasile Vutcărau.

Într-un asemenea context, constatarea declarațiilor mincinoase și a uzului de fals complex nu mai este o simplă opțiune administrativă a organului de urmărire penală, ci o obligație juridică indispensabilă pentru restabilirea coerenței ordinii de drept. Dacă falsul este oficializat, iar răspunderea pentru prezentarea probelor false este orientată către autorii probelor, atunci declarațiile prin care acele probe au fost prezentate ca veridice trebuie examinate autonom, nu suspendate artificial prin reluări dispuse în baza unor norme generale.

Incidența art. 1 alin. (3) și art. 7 din Constituție, în care rezidă statul de drept, supremația Constituției, dreptatea și obligația ca drepturile să fie efective, nu iluzorii

Art. 1 alin. (3) din Constituție este incident deoarece statul de drept nu admite ca procedura penală să fie transformată într-un mecanism lipsit de finalitate, în care o cauză finalizată în fapt și susținută de constatări probatorii definitive să fie menținută artificial într-o stare de reluare, fără adoptarea unui act final util. Dreptatea, demnitatea omului și preeminența drepturilor nu pot fi compatibile cu o procedură în care persoana concret lezată este tratată ca obiect pasiv al administrării dosarului, nu ca subiect de drept.

Art. 7 din Constituție este incident deoarece supremația Constituției impune ca nicio normă procesuală să nu producă efecte contrare Constituției, jurisprudenței Curții Constituționale și garanțiilor convenționale prioritare. În măsura în care art. 52 și art. 255 CPP permit reluarea arbitrară a urmăririi penale prin norme generale, fără fapte noi, fără fapte recent descoperite și fără viciu fundamental, ele permit producerea unor efecte incompatibile cu ordinea constituțională.

Aceste norme constituționale nu sunt invocate decorativ și nici independent de drepturile reale ale petiționarilor. Ele sunt incidente prin legătura lor directă cu art. 20, art. 23, art. 26, art. 53 și art. 54 din Constituție. Statul de drept este afectat deoarece accesul la justiție devine iluzoriu; supremația Constituției este afectată deoarece drepturile fundamentale sunt neutralizate printr-o tehnică procedurală; dreptatea este afectată deoarece falsul probator definitiv nu produce consecințe juridice coerente.

Într-un stat de drept, constatările definitive nu pot rămâne sterile. Ordonanța definitivă din 13.04.2022 și Decizia Curții de Apel Centru din 18.07.2025 obligă instituțiile statului să producă efecte juridice coerente. Dacă falsul a fost stabilit, iar răspunderea pentru prezentarea probelor false este orientată către Focșa Iurie și Vutcărău Vasile, atunci menținerea cauzei într-o reluare artificială echivalează cu neutralizarea efectului juridic al acestor constatări.

Prin urmare, art. 1 alin. (3) și art. 7 din Constituție sunt incidente deoarece art. 52 și art. 255 CPP, prin omisiunea de a exclude expres folosirea lor ca temei de reluare, permit transformarea legalității într-un instrument flexibil adaptat convenienței administrative. O asemenea normă nu mai funcționează ca garanție a drepturilor, ci ca spațiu de evitare a finalității procedurii penale.

Incidența art. 4 și art. 8 din Constituție, în care rezidă prioritatea tratatelor internaționale privind drepturile omului și obligația statului de a respecta garanțiile art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție

Art. 4 din Constituție este incident deoarece drepturile garantate de Constituție trebuie interpretate și aplicate în concordanță cu tratatele internaționale privind drepturile omului, iar art. 8 din Constituție este incident deoarece statul este obligat să respecte tratatele la care este parte. În prezenta cauză, garanția convențională relevantă este art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție, care permite redeschiderea procedurii penale numai în situații strict determinate: fapte noi, fapte recent descoperite ori viciu fundamental.

Art. 4 par. 3 din Protocolul nr. 7 are o importanță specială, deoarece exclude derogarea de la garanțiile acestui articol. Aceasta înseamnă că statul nu poate crea, prin norme interne generale sau prin omisiuni normative, mecanisme paralele de reluare care să permită redeschiderea procedurii în afara condițiilor limitative admise de Convenție.

În cauza de față, art. 52 și art. 255 CPP au fost folosite pentru a produce efectul reluării, fără ca procurorii să indice fapte noi, fapte recent descoperite ori viciu fundamental. Reluarea a fost justificată prin completarea urmăririi penale, pretinsa neîngrădire a dreptului la apărare al învinutului, audieri repetate, confruntări nejustificate, fără indicarea unor pretense contradicții concrete care ar urma să fie înlăturate, mai ales în condițiile în care învinutul Focșa Iurie a mințit inclusiv în cadrul confruntării deja efectuate, iar procurorul a fost informat oficial despre acest fapt prin demersuri depuse prin cancelarie, anexarea unor răspunsuri deja aflate în circuitul Procuraturii și examinarea tardivă a unui disc aferent ședinței de judecată din 11.04.2014.

Niciunul dintre aceste motive nu poate fi încadrat în standardul art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7. Ele reprezintă, cel mult, acte de completare probatorie sau consecințe ale inacțiunii autorității în termenul acordat de lege, dar nu fapte noi, fapte recent descoperite ori viciu fundamental. Culpă procedurală a organului de urmărire penală nu poate fi convertită într-un temei constituțional sau convențional de reluare.

Art. 4 și art. 8 din Constituție sunt incidente și prin conexiune cu art. 6 și art. 13 din Convenție. După constatările definitive din 13.04.2022 și 18.07.2025, menținerea cauzei în reluare artificială nu este o simplă gestionare internă a urmăririi penale, ci o evitare a finalității procedurale, care anulează efectivitatea remediilor. Dreptul la proces echitabil și dreptul la remediu efectiv sunt golite de conținut dacă actul final constatativ necesar revizuirii este blocat printr-o reluare arbitrară.

Incidența art. 20 din Constituție, în care rezidă accesul efectiv la justiție, dreptul la un act final constatativ și dreptul de a valorifica revizuirea ca remediu real

Art. 20 din Constituție este incident deoarece accesul liber la justiție nu înseamnă doar posibilitatea formală de a depune cereri, plângeri sau demersuri, ci presupune existența unor mecanisme procedurale capabile să producă efect util. Justiția devine iluzorie atunci când procedura există formal, dar este menținută într-o stare artificială de reluare, fără adoptarea actului final necesar valorificării drepturilor.

În prezenta cauză, petiționarii urmăresc obținerea unui act final constatativ privind infracțiunea prevăzută de art. 312 Cod penal, în legătură cu declarațiile mincinoase formulate asupra probelor falsificate. Acest act final nu are doar valoare formală. El este instrumentul prin care poate fi decontaminată procedura de revizuire a dosarului penal nr. 2008030943, în care condamnarea a fost afectată de probe falsificate și declarații mincinoase.

Accesul la justiție este afectat deoarece revizuirea depinde, în mod practic, de constatarea formală a infracțiunii, iar această constatare este amânată sau evitată prin reluări artificiale. Dacă organul de urmărire penală poate menține cauza într-o stare de reluare, în baza art. 52 și art. 255 CPP, fără fapte noi, fără fapte recent descoperite și fără viciu fundamental, atunci revizuirea devine un remediu teoretic.

Contextul definitivat face această ingerință evidentă. Falsul probator a fost oficializat prin ordonanța definitivă din 13.04.2022, iar Decizia Curții de Apel Centru din 18.07.2025 a confirmat că răspunderea nu poate fi plasată pe procurorul Olărescu în lipsa probării vinovăției acestuia dincolo de orice dubiu rezonabil, dar a orientat problema către persoanele care au prezentat probele falsificate organelor de urmărire penală. De aici rezultă că actul final privind declarațiile mincinoase ale lui Focșa Iurie nu este un element secundar, ci o verigă necesară pentru accesul efectiv la revizuire.

Art. 20 din Constituție este afectat și prin excluderea sau neutralizarea calității petiționarilor de părți vătămate și părți civile. O victimă exclusă din procedură nu mai poate participa efectiv, nu poate solicita probe, nu poate combate reluarea artificială și nu poate insista asupra adoptării unui act final util. Astfel, reluarea arbitrară și excluderea victimelor se completează reciproc, producând aceeași consecință: blocarea accesului efectiv la justiție.

Incidența art. 23 din Constituție, în care rezidă calitatea legii, previzibilitatea, accesibilitatea normei și limitarea puterii discreționare a procurorului

Art. 23 din Constituție este incident deoarece problema ridicată privește calitatea legii. Art. 52 și art. 255 CPP sunt norme generale. Ele reglementează atribuțiile ale procurorului și forma ordonanței, dar nu reglementează reluarea urmăririi penale. Totuși, prin lipsa unei interdicții exprese, clare și previzibile, aceste norme au putut fi folosite ca temelie pentru producerea efectului juridic al reluării.

Această situație creează imprevizibilitate juridică. Persoana nu poate anticipa dacă urmărirea penală poate fi reluată doar în condițiile speciale stabilite de lege și de standardul convențional sau dacă procurorul poate ajunge la același efect prin invocarea unor norme generale. O procedură penală care poate fi reactivată prin norme generale, fără delimitare clară, este incompatibilă cu exigența de claritate a legii.

Calitatea legii presupune că norma juridică trebuie să fie clară, neechivocă, structurată logic, previzibilă în efecte și aptă să limiteze arbitrarul. În materia procedurii penale, această exigență este și mai ridicată, deoarece normele procesuale pot afecta accesul la justiție, dreptul la apărare, statutul victimei, dreptul la reparare și securitatea juridică.

Art. 23 din Constituție este incident și prin raportare la Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care consacră principiile constituționalității, respectării drepturilor și libertăților fundamentale, legalității, coerenței, consecutivității,

stabilității și predictibilității normelor juridice. O normă procesuală care permite folosirea atribuțiilor generale ale procurorului ca temei de reluare nu corespunde acestor exigențe, deoarece nu asigură nici coerență, nici predictibilitate, nici echilibru între reglementările concurente.

În același sens, standardele Comisiei de la Veneția privind statul de drept subliniază că securitatea juridică presupune accesibilitatea legii, previzibilitatea efectelor, formularea cu suficientă precizie și limitarea puterii discreționare a autorităților. Aplicat mutatis mutandis, acest standard impune ca art. 52 și art. 255 CPP să nu permită folosirea lor ca norme paralele de reluare și să prevadă sau să fie interpretate constituțional în sensul unei interdicții clare de utilizare ca temei substitutiv pentru reluarea urmăririi penale.

Art. 23 din Constituție este incident și prin lipsa unei transpuneri clare a drepturilor reale și procedurale ale victimelor. În cauza de față, procurorii au invocat dreptul la apărare al învinutului pentru a justifica reluarea, dar au neutralizat drepturile victimelor, susținând că acestea nu ar fi titulare reale ale vătămării în cazul art. 312 Cod penal. O lege care permite o asemenea asimetrie nu oferă garanții suficiente împotriva arbitrariului.

Incidența art. 26 din Constituție, în care rezidă dreptul la apărare, dreptul la probă și dreptul revizientului de a valorifica actul constatativ necesar decontaminării procedurii de revizuire

Art. 26 din Constituție este incident deoarece dreptul la apărare nu poate fi limitat la dreptul învinutului de a solicita completări sau audieri. În prezenta cauză, art. 26 protejează și dreptul petiționarilor, respectiv al revizientului, de a obține, administra și valorifica probele necesare pentru revizuirea dosarului penal nr. 2008030943.

Constatarea infracțiunii prevăzute de art. 312 Cod penal este autonomă față de revizuire și o precede logic. Revizuirea are nevoie de un suport probator care să demonstreze contaminarea condamnării prin probe falsificate și declarații mincinoase. Cauza penală privind art. 312 Cod penal nu depinde de soluția în revizuire, ci oferă una dintre probele esențiale pentru revizuire.

A susține contrariul înseamnă a inversa ordinea juridică. Nu revizuirea condiționează constatarea caracterului mincinos al declarațiilor, ci stabilirea falsului și a declarațiilor mincinoase anticipează și fundamentează revizuirea. Dacă actul constatativ este blocat prin reluări artificiale, dreptul la apărare în revizuire devine teoretic.

În cauza de față, falsul probator este deja oficializat prin actele definitive relevante. Odată ce falsul a fost constatat, declarațiile formulate în susținerea probelor falsificate devin probă-cheie pentru revizuire. Reluarea arbitrară rupe această legătură și împiedică revizientul să folosească proba necesară corectării erorii judiciare.

Art. 26 din Constituție este afectat și prin faptul că petiționarii au fost excluși sau neutralizați din calitatea de părți vătămate și părți civile. O persoană lipsită de calitate procesuală nu poate formula apărări procesuale efective, nu poate insista asupra administrării probelor și nu poate combate tergiversarea procedurii. Astfel, dreptul la apărare al victimei și al revizientului este subordonat discreției procurorului, ceea ce este incompatibil cu Constituția.

Incidența art. 53 din Constituție, în care rezidă dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică la repararea prejudiciului și dreptul la un mecanism procedural efectiv

Art. 53 din Constituție este incident deoarece petiționarii invocă prejudicii produse prin funcționarea viciată a mecanismului judiciar, prin folosirea unor probe falsificate, prin declarații mincinoase și prin acte procesuale care blochează constatarea formală a infracțiunii. Dreptul la repararea prejudiciului presupune existența unui mecanism procedural apt să stabilească fapta, să stabilească legătura cu prejudiciul și să permită valorificarea consecințelor juridice.

Reluarea arbitrară prin art. 52 și art. 255 CPP afectează art. 53 din Constituție deoarece blochează actul final constatativ. Fără un asemenea act, victima nu poate valorifica deplin prejudiciul produs prin declarații mincinoase și probe falsificate. Repararea prejudiciului devine teoretică, fiind lipsită de suportul procesual necesar.

Art. 53 din Constituție este afectat și prin excluderea petiționarilor din calitatea de părți civile. Dacă persoana concret lezată este exclusă din procedură, ea nu poate susține latura civilă, nu poate cere repararea prejudiciului în cadrul cauzei penale și nu poate obține recunoașterea formală a încălcării drepturilor sale.

Această problemă este cu atât mai gravă cu cât procurorii au construit un raționament circular: au exclus sau neutralizat calitatea procesuală a petiționarilor, apoi au invocat această excludere pentru a susține că reluarea nu le-ar afecta drepturile. O asemenea tehnică anulează efectul util al art. 53 din Constituție.

Incidența art. 54 din Constituție, în care rezidă condițiile restrângerii exercițiului drepturilor și interdicția ingerințelor neclare, nelegitime și disproportionale

Art. 54 din Constituție este incident deoarece drepturile petiționarilor sunt restrânse de facto printr-un mecanism procedural, nu printr-o interdicție explicită. Nu li se spune formal că nu pot accesa revizuirea, nu li se spune formal că nu pot obține repararea prejudiciului și nu li se spune formal că nu pot beneficia de act final constatativ. Totuși, prin reluarea artificială și prin excluderea victimelor, toate aceste drepturi sunt făcute inaplicabile în practică.

Ingerința nu este prevăzută de o lege clară. Art. 52 și art. 255 CPP nu prevăd reluarea urmăririi penale ca efect juridic propriu și nu conțin garanții care să excludă folosirea lor ca temei de reluare. Prin urmare, ingerința nu satisface exigența de legalitate în sens constituțional.

Ingerința nu urmărește un scop legitim în forma în care este realizată. Dreptul la apărare al învinutului nu poate fi transformat într-un pretext pentru blocarea actului final constatativ, excluderea victimelor și neutralizarea probei necesare revizuirii. Drepturile procesuale ale învinutului trebuie respectate în limitele legii, nu prin reluări arbitrare.

Nu există legătură rațională între ingerință și scopul invocat. Confruntările nejustificate, fără indicarea unor pretense contradicții concrete care ar urma să fie înlăturate, mai ales în condițiile în care Focșa Iurie a mințit inclusiv la confruntarea deja efectuată, nu pot fi prezentate ca mijloc real de aflare a adevărului. Dacă procurorul a fost informat oficial prin demersuri depuse prin cancelarie despre minciunile formulate la confruntare, repetarea sau invocarea confruntării devine un instrument de tergiversare, nu de probare.

Existau măsuri mai puțin intruzive: valorificarea actelor definitive, examinarea rapoartelor OUP, examinarea demersurilor depuse de petiționari, adoptarea unei soluții finale utile, păstrarea drepturilor victimelor și transmiterea rezultatului în circuitul revizuirii. Reluarea prin norme generale este mai intruzivă decât necesită cauza.

Ingerința este disproporționată. Prejudiciul produs petiționarilor este major: lipsa actului final constatativ, imposibilitatea valorificării probei în revizuire, excluderea din procedură, blocarea laturii civile și menținerea într-o incertitudine juridică prelungită. Beneficiul pretins al reluării este minor sau iluzoriu: completări tardive, audieri repetate, confruntări nejustificate și examinarea extrem de tardivă a unui disc din 2014.

Incidența art. 119 și art. 124 din Constituție, în care rezidă rolul instanțelor în îndeplinirea justiției și obligația ca procedurile judiciare să producă soluții finale, efective și coerente

Art. 119 și art. 124 din Constituție sunt incidente deoarece reluarea arbitrară prin art. 52 și art. 255 CPP afectează rolul instanței de a îndeplini justiția. Dacă procurorul poate controla indirect finalitatea procedurii penale prin reluări artificiale, instanța este lipsită de posibilitatea reală de a examina drepturile invocate pe baza unui act final util.

Justiția nu înseamnă menținerea formală a unui dosar în circuitul instituțional. Justiția presupune soluții finale, coerente și apte să producă efecte juridice. O procedură penală care nu se finalizează, în pofida existenței unor constatări definitive privind falsificarea probelor, compromite însăși ideea de justiție ca act de autoritate publică destinat să stabilească adevărul și să repare încălcările drepturilor.

În cauza de față, instanța de revizuire nu poate funcționa efectiv dacă actul final privind declarațiile mincinoase și uzul de fals complex este blocat prin reluări artificiale. Astfel, procurorul ajunge să controleze nu doar urmărirea penală, ci și accesul real la revizuire. Aceasta afectează rolul constituțional al instanței și funcția justiției de a produce remedii efective.

Incidența art. 127 din Constituție și a art. 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, în care rezidă protecția proprietății și dreptul la valorificarea intereselor patrimoniale afectate printr-o condamnare întemeiată pe probe false

Art. 127 din Constituție este incident în măsura în care imposibilitatea revizuirii efective a hotărârii penale afectează drepturi patrimoniale, inclusiv dreptul la reabilitare și dreptul la repararea prejudiciului material și moral rezultat dintr-o condamnare întemeiată pe probe false.

Protecția proprietății nu se reduce la posesia unor bunuri corporale. Ea include interese patrimoniale legitime, dreptul de a solicita repararea prejudiciului și dreptul de a folosi mecanisme judiciare pentru eliminarea efectelor patrimoniale ale unei condamnări viciate. Dacă revizuirea este blocată prin lipsa actului final constatativ, iar repararea prejudiciului este blocată prin lipsa constatării formale a infracțiunii, drepturile patrimoniale ale petiționarilor sunt afectate.

Art. 127 din Constituție este incident și prin conexiune cu art. 53 din Constituție. Repararea prejudiciului cauzat prin funcționarea viciată a mecanismului judiciar presupune posibilitatea de a obține actul care confirmă fapta ilicită și consecințele acesteia. Reluarea arbitrară prin norme generale blochează tocmai acest mecanism.

Analiza cumulativă a drepturilor constituționale incidente și efectul sistemic al art. 52 și art. 255 CPP în măsura în care permit reluarea arbitrară a urmăririi penale

Analiza cumulativă demonstrează că prezenta cauză nu afectează un drept izolat, ci produce o interferență sistemică asupra nucleului protecției constituționale. Drepturile sunt afectate nu printr-o interdicție explicită, ci printr-un mecanism procedural care le face inaplicabile în practică: reluarea arbitrară, blocarea actului final, excluderea victimelor, lipsa probei pentru revizuire și imposibilitatea reparării prejudiciului.

Principiul legalității este afectat deoarece autoritatea publică folosește norme generale pentru a produce efecte juridice excepționale, fără îndeplinirea condițiilor materiale și formale ale reluării. Legea încetează să mai fie un reper obligatoriu și devine un instrument adaptabil convenienței administrative.

Principiul securității juridice este afectat deoarece părțile nu pot anticipa momentul și forma unei soluții finale. Incertitudinea cu privire la statutul juridic al cauzei, la finalitatea procedurii și la valoarea actelor existente creează o stare incompatibilă cu prezizibilitatea juridică.

Principiul finalității procedurale este afectat deoarece reluarea urmăririi penale este folosită în afara condițiilor strict admise de art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție. Procedura penală este transformată într-un proces potențial infinit, în care actul final este amânat prin acte administrative.

Principiul proporționalității este afectat deoarece tergiversarea procedurii și refuzul adoptării unui act final nu sunt necesare și nici adecvate pentru atingerea vreunui scop legitim. Menținerea cauzei într-o stare de reluare artificială depășește ceea ce poate fi admis într-o societate democratică.

Principiul egalității armelor este afectat deoarece procurorul dobândește capacitatea de a controla durata și finalitatea procedurii, precum și accesul la remedii judiciare, în timp ce victimele și revizuienții sunt lipsiți de mijloace efective pentru a forța adoptarea unei soluții finale.

Principiul bunei administrări a justiției este afectat prin tergiversarea procedurii, lipsa unei soluții clare și evitarea asumării unei decizii procesuale finale. O justiție care refuză să se finalizeze încetează să mai fie o justiție eficientă și credibilă.

Principiul protecției efective a victimelor este afectat deoarece persoana concret lezată este redusă la un participant pasiv sau exclus, într-o procedură fără finalitate. Victima nu obține recunoașterea formală a încălcării drepturilor sale și nu poate activa mecanisme reale de reparare.

Principiul interdicției abuzului de drept de către autorități este afectat deoarece instituția reluării este folosită în scopuri străine de finalitatea sa legală: nu pentru corectarea unei situații excepționale, ci pentru evitarea constatării unei infracțiuni și blocarea accesului la revizuire.

Principiul prevalenței drepturilor fundamentale asupra discreției administrative este afectat deoarece, din momentul în care revizuirea pendinte depinde de constatarea formală a infracțiunii, discreția procurorului trebuie să cedeze în fața drepturilor victimei și ale revizuienților. Dacă art. 52 și art. 255 CPP permit contrariul, atunci aceste norme devin incompatibile cu Constituția în măsura criticată.

În prezenta cauză, prevalența nu este retorică, ci rezultă din arhitectura normativă activată de contextul definitiv. Efectivitatea drepturilor garantate de art. 6 și art. 13 din Convenție impune ca, după constatările executorii din 13.04.2022 și 18.07.2025, drepturile petiționarilor să nu fie transformate în drepturi iluzorii prin perpetuarea reluării. Finalitatea procedurală garantată de art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție impune ca reluarea să nu fie transformată într-o practică administrativă de evitare a actului final. Legalitatea și calitatea legii, protejate de art. 23 din Constituție, impun ca normele generale să nu permită reluarea arbitrară. Autoritatea constatărilor definitive impune ca falsul oficializat să nu fie neutralizat prin reluare. Prioritatea drepturilor fundamentale impune ca drepturile victimelor și ale revizuienților să prevaleze asupra discreției administrative.

Prin urmare, incidența drepturilor constituționale este directă, cumulativă și sistemică. Art. 52 și art. 255 CPP, în măsura în care permit reluarea arbitrară a urmăririi penale prin norme generale, activează o problemă constituțională care afectează accesul la justiție, calitatea legii, dreptul la apărare, dreptul la reparare, proporționalitatea, rolul instanței, protecția proprietății, drepturile victimelor și efectivitatea procedurii de revizuire.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Ingerința normativă produsă prin art. 52 și art. 255 CPP asupra drepturilor victimelor și ale revizuienților nu se reduce la simpla nelegalitate a ordonanțelor procurorilor

În prezenta cauză nu se solicită Curții Constituționale să exercite un control de legalitate asupra ordonanțelor procurorilor și nici să substituie judecătorul de instrucție în aprecierea actelor individuale. Această delimitare este esențială pentru admisibilitatea sesizării, deoarece Curtea Constituțională nu este chemată să stabilească dacă procurorii au aplicat corect sau incorect legea într-un caz concret, ci dacă textul art. 52 și art. 255 CPP, prin caracterul lor general și prin conținutul normativ incomplet, permite producerea unei ingerințe neconstituționale în drepturile petiționarilor.

Ingerința constă în posibilitatea ca aceste norme generale să fie folosite ca temei pretins suficient pentru reluarea urmăririi penale de către procurorul ordinar/de caz, fără o interdicție expresă, clară și previzibilă care să excludă un asemenea efect juridic. Problema constituțională nu este, așadar, că procurorul a greșit într-o cauză izolată, ci că norma generală permite sau nu împiedică suficient de clar transformarea atribuțiilor generale ale procurorului și a formei ordonanței într-un mecanism de reluare arbitrară.

Această ingerință este agravată prin faptul că reluarea arbitrară are loc într-o procedură în care petiționarii au fost excluși sau neutralizați din calitatea de părți vătămate și părți civile. Procurorii au invocat teza că, în cauzele privind art. 312 Cod penal, numai Statul ar fi titularul vătămării, iar persoanele concret lezate prin declarații mincinoase nu ar avea o poziție procesuală proprie. Această problemă este deja ridicată în fața Curții Constituționale în Sesizarea nr. 263g/2025, care vizează tocmai efectul excluderii persoanei concret lezate din procedurile privind infracțiunii contra justiției.

Prin urmare, încălcarea drepturilor petiționarilor are o structură compusă. Mai întâi, procurorii au neutralizat calitatea lor procesuală, susținând că doar Statul ar putea fi parte vătămată. Apoi, în contextul relucrării urmăririi penale, au invocat implicit această neutralizare pentru a susține că reluarea nu le afectează drepturile. O asemenea construcție produce o circularitate neconstituțională: victima este exclusă din procedură, iar apoi propria excludere este folosită pentru a nega afectarea drepturilor sale.

Tocmai de aceea, art. 1 alin. (3), art. 4, art. 7 și art. 8 din Constituție nu sunt invocate autonom, ci în conexiune cu drepturile efective ale petiționarilor: art. 20 din Constituție privind accesul la justiție, art. 23 din Constituție privind calitatea legii, art. 26 din Constituție privind apărarea și reacția procesuală, art. 53 din Constituție privind repararea prejudiciului și art. 54 din Constituție privind condițiile restrângerii drepturilor. Normele generale constituționale oferă cadrul valoric și de supremație, iar drepturile concrete arată ingerința reală.

Încălcarea dreptului petiționarilor la respectarea legii și la protecție împotriva arbitrarului, garanții care rezidă în art. 1 alin. (3), art. 7, art. 20 și art. 23 din Constituție

Art. 1 alin. (3) din Constituție consacră statul de drept, dreptatea și demnitatea omului ca valori supreme. Aceste valori nu pot rămâne declarative în procesul penal. Ele impun ca autoritatea publică să acționeze în limite normative clare și să nu poată transforma norme generale în instrumente de producere a unor efecte procesuale excepționale. În prezenta cauză, reluarea urmăririi penale nu este un simplu act de administrare internă, ci o intervenție care reactivează procedura, prelungește incertitudinea și amână actul final constatativ.

Art. 7 din Constituție, care consacră supremația Constituției, devine incident în legătură cu art. 20 și art. 23 din Constituție. Dacă norma legală permite procurorului să folosească art. 52 și art. 255 CPP ca temei de reluare, fără o limitare clară, atunci efectul produs contravine exigențelor constituționale ale legalității și previzibilității. Supremația Constituției nu este respectată doar prin existența formală a legii, ci prin faptul că legea trebuie să împiedice arbitrarul autorității.

Art. 23 din Constituție este încălcat deoarece art. 52 și art. 255 CPP nu oferă destinatarului normei o previzibilitate suficientă. Persoana nu poate ști, din textul acestor norme generale, că ele nu pot fi folosite pentru reluarea urmăririi penale. În lipsa unei interdicții exprese, procurorul poate pretinde că atribuțiile sale generale și forma ordonanței sunt suficiente pentru a produce reluarea. Această lipsă de delimitare creează un risc normativ real de arbitrar.

Art. 20 din Constituție este încălcat deoarece accesul la justiție nu înseamnă doar dreptul de a sesiza un organ sau o instanță, ci dreptul la o procedură previzibilă, finalizabilă și capabilă să producă un act util. Dacă autoritatea poate evita adoptarea unui act final constatativ prin reluări construite pe norme generale, accesul la justiție devine formal. Petiționarii rămân într-o procedură fără finalitate, în care nu pot obține actul necesar pentru revizuire și repararea prejudiciului.

Încălcarea este cu atât mai gravă cu cât reluarea este combinată cu excluderea petiționarilor din calitatea de părți vătămate și părți civile. Persoana exclusă din procedură nu mai poate controla legalitatea actelor, nu mai poate solicita probe, nu mai poate cere soluție finală și nu mai poate valorifica latura civilă. Așadar, norma incompletă nu produce doar incertitudine abstractă, ci afectează concret drepturile procedurale ale victimelor.

Încălcarea drepturilor victimelor prin excluderea sau neutralizarea calității de părți vătămate și părți civile, garanții protejate prin art. 20, art. 23, art. 26, art. 53 și art. 54 din Constituție

În prezenta cauză, drepturile victimelor nu pot fi separate de problema reluării. Reluarea urmăririi penale a fost validată într-un cadru în care procurorii au susținut că petiționarii nu ar avea drepturi afectate, deoarece calitatea lor de părți vătămate și părți civile ar fi fost anulată sau neutralizată. Prin urmare, excluderea procesuală devine instrumentul prin care se pretinde că reluarea nu produce vătămare.

Art. 20 din Constituție este încălcat deoarece excluderea victimei din procedură anulează accesul efectiv la justiție. O persoană care nu are calitatea de parte vătămată nu poate participa real la procedură, nu poate formula cereri procesuale cu aceeași forță, nu poate solicita probe, nu poate contesta efectiv actele și nu poate urmări obținerea unui act final constatativ. Accesul la justiție devine o aparență, deoarece procedura se desfășoară fără persoana care suportă consecințele reale ale infracțiunii.

Art. 23 din Constituție este încălcat deoarece legea nu oferă o garanție clară împotriva excluderii persoanei concret lezate din cauzele privind art. 312 Cod penal. Dacă o persoană poate fi recunoscută inițial ca parte vătămată, iar ulterior exclusă prin teza că doar Statul ar fi victima infracțiunii contra justiției, atunci statutul procesual devine imprevizibil. Persoana nu poate anticipa dacă drepturile sale procedurale sunt reale sau depind de o apreciere discreționară a procurorului.

Art. 26 din Constituție este încălcat deoarece dreptul la apărare include dreptul persoanei de a reacționa prin mijloace legitime la încălcarea drepturilor sale. Petiționarii nu pot apăra efectiv dreptul la act final constatativ și dreptul la proba necesară revizuirii dacă sunt excluși din procedura în care această probă trebuie produsă. Apărarea nu poate fi redusă la dreptul învinutului; și victima are dreptul de a reacționa procesual la minciuna judiciară, la uzul de fals și la tergiversarea constatării infracțiunii.

Art. 53 din Constituție este încălcat deoarece excluderea părții civile blochează mecanismul de reparare. Dacă persoana vătămată nu poate participa în procedură și nu poate susține latura civilă, dreptul la repararea prejudiciului devine teoretic. Nu este suficient să existe eventual o acțiune separată; în cauza penală privind declarații mincinoase și probe falsificate, actul final constatativ are o funcție probatorie și reparatorie esențială.

Art. 54 din Constituție este încălcat deoarece excluderea victimelor nu reprezintă o restrângere proporțională a drepturilor. Nu este clar prevăzută de lege, nu urmărește un scop legitim suficient și nu este necesară într-o societate democratică. Statul poate avea un interes public în protecția justiției, însă nu poate monopoliza calitatea de victimă atunci când fapta a produs prejudicii concrete persoanelor fizice sau juridice.

Încălcarea dreptului la obținerea unui act final constatativ, ca efect util al art. 20, art. 26 și art. 53 din Constituție

Dreptul la un act final constatativ nu este formulat ca un drept abstract la o anumită soluție, ci ca efect necesar al accesului la justiție, al dreptului la apărare și al dreptului la repararea prejudiciului. Într-o procedură penală privind declarații mincinoase și uz de fals complex, actul final constatativ este mijlocul prin care se stabilește juridic dacă probele și declarațiile care au afectat procedura anterioară au fost false și dacă acestea pot fi valorificate în revizuire.

Art. 20 din Constituție este încălcat deoarece procedura penală este menținută într-o stare artificială de reluare, fără a produce actul final util. Accesul la justiție nu poate fi redus la existența unei cauze penale deschise la nesfârșit. Justiția efectivă presupune finalitate, iar finalitatea presupune un act care poate fi folosit juridic.

Art. 26 din Constituție este încălcat deoarece actul final constatativ reprezintă proba necesară apărării revizuietului. Revizuirea dosarului nr. 2008030943 nu poate fi exercitată efectiv dacă revizuietul este lipsit de actul penal care constată declarațiile mincinoase și uzul de fals asupra probelor falsificate. Fără acest act, apărarea în revizuire este obligată să funcționeze fără instrumentul probator care trebuie să decontamineze procedura.

Art. 53 din Constituție este încălcat deoarece repararea prejudiciului presupune stabilirea faptelor ilicite și a consecințelor acestora. Dacă procedura penală este reluată arbitrar și menținută fără soluție finală, petiționarii nu pot valorifica prejudiciul produs prin declarații mincinoase și probe falsificate. Actul final constatativ este deci un vehicul necesar al reparării.

Reluarea arbitrară, justificată prin completări tardive și confruntări nejustificate, fără indicarea unor pretense contradicții concrete care ar urma să fie înlăturate, afectează direct acest drept. Mai ales în condițiile în care învinuitul Focșa Iurie a mințit inclusiv în cadrul confruntării deja efectuate, iar procurorul a fost informat oficial despre acest fapt prin demersuri depuse prin cancelarie, continuarea reluării pe temeiul unor noi confruntări nu mai are funcție probatorie reală, ci funcție de tergiversare.

Încălcarea dreptului la probă în revizuirea pendinte și încălcarea autonomiei constatării infracțiunii prevăzute de art. 312 Cod penal, garanții care rezidă în art. 20 și art. 26 din Constituție

Dreptul la probă în revizuirea pendinte este parte a accesului efectiv la justiție și a dreptului la apărare. Revizuirea nu poate fi efectivă dacă revizuietul este lipsit de probele necesare pentru a demonstra că hotărârea anterioară a fost contaminată prin probe falsificate și declarații mincinoase. În această cauză, constatarea art. 312 Cod penal este tocmai proba care permite examinarea reală a viciului.

Constatarea infracțiunii de declarații mincinoase este autonomă față de revizuire. Ea nu depinde de soluția revizuirii, ci o precede logic și probator. Revizuirea examinează efectul probelor false asupra condamnării, iar cauza privind art. 312 Cod penal examinează conduita persoanei care a depus declarații mincinoase asupra acelor probe. A condiționa constatarea art. 312 CP de revizuire înseamnă a inversa raportul dintre probă și procedura care trebuie să o valorifice.

Art. 20 din Constituție este încălcat deoarece petiționarii sunt împiedicați să obțină proba necesară pentru accesul efectiv la revizuire. Dreptul la justiție include dreptul de a prezenta instanței probe relevante. Dacă procedura penală care trebuie să producă această probă este blocată prin reluări arbitrar, accesul la justiție în revizuire devine incomplet.

Art. 26 din Constituție este încălcat deoarece revizuietul este lipsit de mijlocul de apărare care ar putea demonstra contaminarea probatorului de învinuire. Dreptul la apărare nu este efectiv atunci când persoana este împiedicată să demonstreze că probele folosite împotriva sa au fost falsificate și susținute prin declarații mincinoase.

Dualitatea juridică este inadmisibilă. Nu poate fi menținută o condamnare pe baza unor probe și declarații ulterior dovedite false, iar în același timp declarațiile care au susținut acele probe să fie tratate ca veridice doar pentru că a existat o condamnare. O asemenea logică transformă condamnarea anterioară într-un scut împotriva constatării falsului, deși tocmai falsul este cel care justifică revizuirea.

Stabilirea oficială a falsificării probelor în procedura penală nr. 2017030118 impune examinarea uzului de fals complex și a declarațiilor mincinoase depuse în privința probelor falsificate. Decizia Curții de Apel Centru din 18.07.2025 confirmă că problematica probelor falsificate administrate în dosarul nr. 2008030943 nu este una ipotetică, ci a fost invocată în proceduri judiciare interne, în contextul răspunderii pentru administrarea și folosirea probelor falsificate.

Chiar dacă fostul procuror Victor Olărescu a fost scos de sub răspundere în baza principiului in dubio pro reo, această împrejurare nu anulează stabilirea falsului și nu înlătură răspunderea celor care au prezentat sau susținut actele false. În concreto, Vutcărașu Vasile și Focșa Iurie rămân persoanele relevante pentru examinarea uzului de fals complex și a declarațiilor mincinoase asupra probelor falsificate.

Încălcarea calității legii prin omisiunea normativă din art. 52 și art. 255 CPP, în conexiune cu art. 23, art. 20, art. 26 și art. 53 din Constituție

Omisiunea normativă constă în faptul că art. 52 și art. 255 CPP nu prevăd expres că nu pot fi folosite ca temei pentru reluarea urmăririi penale. Această tăcere normativă nu este neutră. Ea permite autorității să transforme norme generale în temeiuri de reluare, iar această posibilitate afectează drepturi fundamentale.

Art. 23 din Constituție este încălcat deoarece norma nu este suficient de clară și previzibilă. O persoană aflată într-o procedură penală trebuie să poată prevedea dacă urmărirea penală poate fi reluată, de cine și în ce condiții. Dacă răspunsul poate fi construit prin norme generale, fără garanții exprese, legea nu mai oferă protecție împotriva arbitrarului.

Art. 20 din Constituție este încălcat deoarece lipsa de claritate permite menținerea procedurii într-un circuit fără finalitate, împiedicând accesul la un act final util. Art. 26 din Constituție este încălcat deoarece revizuiantul nu poate obține proba necesară apărării. Art. 53 din Constituție este încălcat deoarece lipsa actului final afectează repararea prejudiciului.

Această omisiune trebuie analizată împreună cu excluderea victimelor din procedură. În ambele ipoteze, legea tace acolo unde Constituția cere garanții clare: o dată, cu privire la interdicția folosirii normelor generale ca temei de reluare; a doua oară, cu privire la protecția persoanei concret lezate în procedurile privind infracțiuni contra justiției. Demersul de completare a Sesizării nr. 263g/2025 dezvoltă tocmai această a doua dimensiune a omisiunii normative.

Aplicabilitatea mutatis mutandis a raționamentelor Curții Constituționale privind reluarea urmăririi penale și caracterul imperativ al condițiilor de redeschidere

În prezenta cauză, încălcarea drepturilor petiționarilor nu rezultă doar din efectul factual al ordonanțelor procurorilor, ci din incompatibilitatea normativă dintre art. 52 și art. 255 CPP, în măsura în care acestea permit reluarea arbitrară a urmăririi penale, și standardul constituțional deja fixat de Curtea Constituțională în materia reluurii. Raționamentele Curții Constituționale din Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015 și din Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016 sunt direct aplicabile mutatis mutandis, deoarece privesc aceeași instituție juridică: redeschiderea sau reluarea urmăririi penale și limitele constituționale ale acesteia.

Curtea Constituțională a reținut, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015, la par. 57, că potrivit Convenției Europene două situații pot determina redeschiderea unei cauze penale: existența unor fapte noi sau recent descoperite și existența unui viciu fundamental. Această constatare are valoare determinantă în prezenta cauză, deoarece procurorii nu au întemeiat reluarea pe asemenea circumstanțe, ci pe completarea urmăririi penale, pretinsa neîngrădire a dreptului la apărare al învinutului, audieri repetate, confruntări nejustificate, anexarea unor răspunsuri și examinarea tardivă a unui disc din 2014. Niciunul dintre aceste motive nu intră în categoriile admise de Curtea Constituțională.

La par. 58 din aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a reținut că potrivit art. 4 par. 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție nu este admisă nicio derogare de la garanțiile articolului respectiv și că statele nu sunt în drept să instituie prin lege alte temeiuri de redeschidere a proceselor încetate anterior. Dacă legiuitorul nu poate institui alte temeiuri de redeschidere, cu atât mai puțin art. 52 și art. 255 CPP, ca norme generale privind atribuțiile procurorului și forma ordonanței, pot fi lăsate să funcționeze ca temeiuri indirecte sau substitutive ale reluării urmăririi penale.

Curtea Constituțională a explicat, la par. 61 din Hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015, că prin „fapte noi” se înțeleg date despre circumstanțe de care organul de urmărire penală nu avea cunoștință la data adoptării ordonanței atacate și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată, iar prin „fapte recent descoperite” se înțeleg faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, dar nu au putut fi descoperite. Această definiție exclude categoric temeiurile invocate în prezenta cauză. Cererea avocatului, audierile repetate, confruntările, anexarea unor răspunsuri aflate în circuitul Procuraturii și examinarea unui disc aferent ședinței din 11.04.2014 nu reprezintă date necunoscute și imposibil de cunoscut anterior. Ele reprezintă cel mult acte de completare probatorie sau consecințe ale inacțiunii organului de urmărire penală, iar culpa procedurală a autorității nu poate deveni temei constituțional de reluare.

La par. 64 din Hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015, Curtea a reținut că ordonanța de încetare a urmăririi penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală poate fi anulată, cu reluarea urmăririi penale, oricând

în interiorul termenului de prescripție, dacă au fost invocate fapte noi sau recent descoperite. În prezenta cauză, acest raționament are o importanță suplimentară, deoarece procurorii au invocat reluarea într-o cauză în care însăși prescripția infracțiunii prevăzute de art. 312 Cod penal este parte a axului juridic al cauzei. Examinarea tardivă, în 2024-2026, a unui disc aferent ședinței din 11.04.2014 nu poate fi transformată într-un fapt nou sau recent descoperit, ci indică tocmai neexercitarea la timp a obligațiilor organului de urmărire penală.

Curtea Constituțională a reținut la par. 71 din Hotărârea nr. 12 din 14 mai 2015 că prevederile supuse atunci controlului acordau procurorului ierarhic superior dreptul de a relua urmărirea penală oricând și în lipsa unor temeieri clar definite, iar la par. 72 Curtea a observat că asemenea reglementare plasează persoana într-o stare de incertitudine pentru un termen nedefinit și pentru circumstanțe care pot fi invocate aleatoriu la redeschiderea cauzei penale. Aceste raționamente se aplică mutatis mutandis cu și mai mare intensitate în prezenta cauză. Dacă reluarea „oricând” și în lipsa temeierilor clar definite a fost problematică în raport cu norma specială a reluării, cu atât mai mult este neconstituțional ca reluarea să fie produsă prin art. 52 și art. 255 CPP, norme generale care nu reglementează instituția reluării și care nu conțin garanții clare împotriva folosirii lor arbitrare.

Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016 confirmă caracterul imperativ al acestor garanții. La par. 24, Curtea a reținut că reluarea urmăririi penale poate avea loc doar în cazul apariției unor fapte noi sau recent descoperite ori al existenței unui viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente, situații transpuse în art. 287 alin. (4) CPP. La par. 25, Curtea a reținut că ordonanțele de reluare a urmăririi penale care nu sunt întemeiate pe circumstanțele art. 287 alin. (4) CPP sunt lovite de nulitate absolută și nu produc consecințe juridice.

De asemenea, este pertinent raționamentul Curții Europene menționat în materialele invocate, potrivit căruia simpla opinie că investigațiile ar fi fost incomplete și neobiective nu poate, în sine, în lipsa unor erori juridictionale, încălcări grave ale procedurii sau abuzuri de putere, să indice existența unui viciu fundamental. Acest standard este aplicabil mutatis mutandis în prezenta cauză, deoarece procurorii au justificat reluarea tocmai prin preținse necesități de completare a urmăririi penale, fără a demonstra existența unui viciu fundamental în sens constituțional și convențional.

În consecință, raționamentele Curții Constituționale și ale Curții Europene susțin concluzia că art. 52 și art. 255 CPP sunt neconstituționale în măsura în care, prin tăcerea lor normativă, permit reluarea arbitrară a urmăririi penale prin norme generale. Această reluare nu este compatibilă cu art. 20 din Constituție, deoarece blochează accesul efectiv la actul final constatativ; nu este compatibilă cu art. 23 din Constituție, deoarece creează imprevizibilitate; nu este compatibilă cu art. 26 din Constituție, deoarece împiedică valorificarea probei necesare revizuirii; nu este compatibilă cu art. 53 din Constituție, deoarece afectează dreptul la repararea prejudiciului; și nu este compatibilă cu art. 54 din Constituție, deoarece ingerința nu este prevăzută de o lege clară, nu este necesară și nu este proporțională.

Încălcarea principiului proporționalității și lipsa justificării constituționale a ingerinței, în sensul art. 54 din Constituție raportat la art. 20, art. 23, art. 26 și art. 53 din Constituție

Testul art. 54 din Constituție impune verificarea succesivă a caracterului legal, legitim, rațional, necesar și proporțional al ingerinței. În prezenta cauză, ingerința nu trece niciuna dintre aceste trepte.

Ingerința nu este prevăzută de o lege clară. Art. 52 și art. 255 CPP nu prevăd reluarea urmăririi penale și nu exclud expres folosirea lor ca temei de reluare. În lipsa acestei delimitări, ingerința nu poate fi calificată ca „prevăzută de lege” în sens constituțional. O lege care permite interpretări arbitrare nu satisface exigența de calitate a legii.

Scopul invocat nu este legitim în forma în care este realizat. Procurorii pot invoca dreptul la apărare al învinutului sau necesitatea completării urmăririi penale, însă aceste scopuri nu pot justifica reluarea arbitrară, excluderea victimelor și blocarea actului final constatativ. Dreptul la apărare al învinutului trebuie protejat în limitele legii, nu prin suprimarea drepturilor victimelor.

Nu există legătură rațională între ingerință și scopul pretins. Confruntările nejustificate, fără indicarea unor preținse contradicții concrete care ar urma să fie înlăturate, mai ales în condițiile în care învinutul a mințit și la confruntare, iar procurorul a fost informat oficial prin acte depuse prin cancelarie, nu pot servi rațional aflării adevărului. Dimpotrivă, ele riscă să ofere învinutului o nouă platformă de reiterare a unei poziții deja infirmate prin acte oficiale.

Existau măsuri mai puțin intruzive. Procurorii puteau valorifica probele deja existente, demersurile depuse, actele oficiale, expertizele și constatările privind falsul. Puteau adopta un act final util. Puteau menține participarea victimelor și puteau evita reluarea arbitrară. Alegerea reluării prin norme generale este mai intruzivă decât necesită cauza.

Ingerința este disproporționată. Prejudiciul produs petiționarilor este major: pierd participarea efectivă, pierd actul final constatativ, pierd proba necesară revizuirii, pierd latura civilă și rămân într-o stare de incertitudine procedurală. Beneficiul pretins este minim sau iluzoriu: completări tardive, audieri repetate, confruntări nejustificate și examinarea tardivă a unui disc vechi.

Prin urmare, art. 52 și art. 255 CPP, în măsura în care permit reluarea arbitrară a urmăririi penale și nu exclud expres folosirea lor ca temei de reluare, încalcă art. 54 din Constituție în conexiune cu art. 20, art. 23, art. 26 și art. 53 din Constituție.

Principiile constituționale și procesual-penale încălcate prin reluarea arbitrară și prin excluderea victimelor din procedură

Prin mecanismul normativ contestat este încălcat principiul statului de drept, deoarece autoritatea publică este lăsată să producă efecte procesuale excepționale prin norme generale, fără garanții clare și fără limite previzibile.

Este încălcat principiul legalității procesului penal, deoarece organul de urmărire penală poate pretinde că acționează în baza atribuțiilor generale, deși efectul produs este reluarea unei proceduri, adică o instituție care afectează securitatea juridică și drepturile părților.

Este încălcat principiul securității juridice, deoarece persoana nu poate prevedea când procedura este finalizată, când poate fi reluată și dacă reluarea poate fi produsă prin norme generale.

Este încălcat principiul calității legii, deoarece art. 52 și art. 255 CPP nu conțin garanția negativă necesară pentru a exclude folosirea lor ca temei de reluare arbitrară.

Este încălcat principiul protecției efective a victimei, deoarece persoana concret lezată este absorbită de Stat ca abstracțiune instituțională și exclusă din procedură.

Este încălcat principiul efectului util al drepturilor fundamentale, deoarece accesul la justiție, dreptul la apărare, dreptul la probă, dreptul la act final constatativ și dreptul la reparare devin teoretice, nu practice și efective.

Este încălcat principiul proporționalității, deoarece reluarea arbitrară și excluderea victimelor produc o ingerință severă, fără necesitate reală și fără raport rezonabil între scopul pretins și prejudiciul produs.

Este încălcat principiul autonomiei normei penale privind declarațiile mincinoase, deoarece constatarea art. 312 Cod penal este tratată ca dependentă de revizuire, deși ea este autonomă și precede logic revizuirea prin funcția sa de decontaminare a procedurii de probe false și mărturii mincinoase.

Este încălcat principiul interdicției circularității abuzive, deoarece procurorul exclude victima din procedură și apoi invocă această excludere pentru a susține că victima nu are drepturi afectate de reluare.

Este încălcat principiul prevalenței garanțiilor convenționale, deoarece art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție nu poate fi eludat prin norme interne generale. În baza art. 4 din Constituție, standardul convențional are funcție prioritară în materia drepturilor omului.

Cumulul acestor principii demonstrează că problema constituțională este reală, actuală și determinantă. Nu se cere Curții Constituționale să soluționeze legalitatea ordonanțelor, ci să constate că art. 52 și art. 255 CPP, prin conținutul lor normativ incomplet, permit o ingerință neconstituțională în drepturile victimelor și ale revizuienților.

SOLICITĂRILE CĂTRE CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

1. Să admită spre examinare prezenta sesizare privind excepția de neconstituționalitate și să declare neconstituționale dispozițiile art. 52 și art. 255 din Codul de procedură penală, în măsura în care acestea permit procurorului ordinar/de caz să dispună, să producă ori să inițieze reluarea urmăririi penale, precum și în măsura în care permit procurorului ierarhic superior să conserve sau să valideze o asemenea reluare, cu eludarea condițiilor imperative prevăzute de art. 4 par. 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție, respectiv în lipsa faptelor noi, a faptelor recent descoperite ori a unui viciu fundamental.
2. Să constate că art. 52 și art. 255 CPP sunt neconstituționale în măsura în care permit producerea, conservarea sau validarea unor efecte juridice echivalente reluării urmăririi penale, contrar efectului art. 275 pct. 4) CPP, care, în condițiile raportului constatativ de infracțiune și ale intervenirii prescripției, orientează cauza spre finalizare pe temei nereabilitator, nu spre reluare, continuare artificială ori tergiversare procesuală.
3. Să constate existența unei omisiuni normative neconstituționale în art. 52 și art. 255 CPP, constând în lipsa unei interdicții exprese, clare și previzibile de utilizare a acestor norme generale ca temei substitutiv pentru reluarea urmăririi penale, precum și în lipsa unor garanții suficiente care să excludă reluări arbitrare dispuse, conservate sau validate în afara condițiilor constituționale și convenționale.
4. Să constate că reglementarea contestată, în măsura în care permite reluarea arbitrară a urmăririi penale prin art. 52 și art. 255 CPP, afectează în mod direct drepturile petiționarilor și ale revizuienților garantate de art. 20, art. 23, art. 26, art. 53 și art. 54 din Constituție, interpretate în conexiune cu art. 1 alin. (3), art. 4, art. 7 și art. 8 din Constituție, precum și cu art. 6 și art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și art. 4 par. 1, 2 și 3 din Protocolul nr. 7 la Convenție.
5. Să examineze expres efectul art. 52 și art. 255 CPP asupra drepturilor victimelor și ale revizuienților, inclusiv în contextul excluderii sau neutralizării calității petiționarilor de părți vătămate și părți civile în cauza penală nr. 2016020590, prin teza procurorilor că în procedurile privind art. 312 Cod penal doar Statul ar putea fi titularul vătămării.
6. Să examineze prezenta sesizare și prin prisma identității de problemă constituțională cu practica judiciară internă formată în cauza Galina Tufekci / Vasile Botnari, legată de cazul profesorilor turci și de hotărârea CtEDO în cauza Özdil și alții contra Republicii Moldova, în special prin raportare la Decizia Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2024, dosar nr. 1ra-1520/23 / 1-20014912-01-1ra-08092023, și la Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 23 februarie 2026, dosar nr. 1r-1125/24 / 1-20014912-02-1r-25112024-2.
7. Să examineze efectele reglementării contestate prin raportare la standardul european de protecție a victimelor reflectat de Directiva 2012/29/UE privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, ca reper european relevant pentru dreptul victimei la informare, participare, protecție, audiere, acces la mecanisme de reparare și protecție împotriva excluderii arbitrare din procedura penală.
8. Să constate că procedura privind art. 312 Cod penal are autonomie față de procedura de revizuire a dosarului penal nr. 2008030943, în sensul că stabilirea declarațiilor mincinoase, a uzului de fals complex și a legăturii acestora cu probele anterior falsificate nu poate fi condiționată de finalizarea revizuirii, ci dimpotrivă, constituie premisa necesară pentru decontaminarea revizuirii de probe și mărturii mincinoase.
9. Să stabilească, până la intervenția legislatorului, un standard constituțional minim potrivit căruia art. 52 și art. 255 CPP nu pot fi utilizate ca temei autonom, substitutiv sau paralel pentru reluarea urmăririi penale, iar organele de urmărire penală și instanțele sunt obligate să excludă folosirea normelor generale privind atribuțiile procurorului și forma ordonanței ca mecanism de eludare a condițiilor constituționale și convenționale ale reluării.

F. Lista documentelor relevante

Lista anexelor ce urmează a fi înaintate Înaltei Curți de către Instanță

I. DOCUMENTE CE URMEAZĂ A FI REMISE DE CĂTRE INSTANȚĂ CURȚII CONSTITUȚIONALE, DEJA ANEXATE ANTERIOR CU ALTE CERERI ȘI AFLATE ÎN MATERIALELE DOSARULUI ÎN EXAMINARE

1. Decizie irevocabilă și executorie a Curții de Apel Centru din 18 iulie 2025, pronunțată în dosarul nr. 10r-1352/24, prin care s-a reținut imposibilitatea intervenției răspunderii penale a procurorului Victor Olărescu exclusiv în temeiul principiului in dubio pro reo și s-a stabilit, în mod expres, că răspunderea penală pentru falsificarea probelor revine persoanelor care au prezentat organelor de urmărire penală probele falsificate, respectiv Iurie Focșa și Vasile Vutcărau.
2. Ordonanța definitivă din 13 aprilie 2022 (dosar penal nr. 2017030118), prin care a fost stabilită existența infracțiunii de fals prevăzute de art. 361 Cod penal - act cu forță de lucru judecat.
3. Raport din 07.08.2023, constatativ al OUP IP Râșcani a DP Chișinău privind falsificarea probelor de către cet. Focșa Iurie în dosarul penal nr. 2008030943 conform prevederilor art. 361 Cod penal, întocmit în cadrul procedurilor de verificare penală, raport care a stat la baza constatării infracțiunii prevăzute de art. 361 Cod penal și care confirmă caracterul neautentic al înscrisurilor utilizate în dosarul penal nr. 2008030943.

II. DOCUMENTELE ANEXATE CU CEREREA DE SESIZARE A CURȚII CONSTITUȚIONALE

4. Raport din 17.07.2024, constatativ al OUP IP Râșcani a DP Chișinău, privind falsificarea probelor de către cet. Focșa Iurie în dosarul penal nr. 2008030943 conform prevederilor art. 361 Cod penal - întocmit în cadrul grupului de urmărire penală constituit în anul 2022.
5. Ordonanța din 09.06.2022 procurorului L.Andriuța de punere sub învinuire lui Iurie Focșa de comiterea infracțiunii art.312 alin.(2) lit.a) Cod penal
6. Cerere de constatare a declarațiilor mincinoase depuse de Iurie Focșa în cadrul confruntării din 14.06.2022 în prezența procurorului L.Andriuța.
7. Ordonanța din 24.08.2023 procurorului L.Gololobov (dosar penal nr.20220201059) prin care se constată că organul de urmărire penală anterior deja a constatat definitiv prin Ordonanța din 13.04.2022 comiterea infracțiunii conform art.361 Cod penal în dosar penal nr.2017030118 în privința lui Vutcarău Vasile, cu constatarea faptului că Focșa Iurie este co-autorul a atelor/documentelor falsificate – cu dispunerea de a refuza pornirea urmăririi penale separate pe motivul examinării acelora-și fapte doar că în privința lui Iurie Focșa.
8. Încheiere din 24.01.2024 judecătorului de instrucție a declarant nulă ordonanța din 24.08.2023, fosalul nr.20220201059 pînă în prezent se află pe rol la Procuratura Chișinău sediul Râșcani, fiind repartizat în procedura procurorului L.Andriuța.
9. Ordonanța din 02.10.2023 procurorului L.Andriuța privind admiterea cererii familiei Gherman în privința punerii sub învinuire lui Focșa Iurie conform prevederilor art.312 alin.(2) lit.b) și c) Cod penal.
10. Ordonanța de reluare a urmăririi penale emisă de procurorul inferior Lucia Andriuța din 01.11.2024.
11. Ordonanța de menținere a reluării urmăririi penale emisă de procurorului superior O. Cazacu din 06.01.2025.

III. JURISPRUDENȚĂ INTERNĂ RELEVANTĂ

11. Decizia Curții Supreme de Justiție din 19 noiembrie 2024, cu privire la recurs, în cauza penală privind învinuirea lui Vasile Botnari, art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, dosar nr. 1ra-1520/23 / 1-20014912-01-1ra-08092023, invocată pentru confirmarea efectului vătămător al retragerii/neutralizării calității de parte vătămată în contextul cauzei profesorilor turci / Özdil și alții contra Republicii Moldova.
12. Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Centru din 23 februarie 2026, în cauza penală de învinuire a inculpatului Botnari Vasile, art. 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, dosar nr. 1r-1125/24 / 1-20014912-02-1r-25112024-2, invocată pentru efectul real al excluderii victimei asupra participării efective, asupra imposibilității de valorificare a laturii civile și asupra accesului la justiție.

IV. ACTE CONSTITUȚIONALE ȘI INTERNAȚIONALE RELEVANTE / INVOCATE

14. Hotărârea Curții Constituționale nr. 12 din 14 mai 2015.

15. Decizia Curții Constituționale nr. 81 din 18 noiembrie 2016.

16. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, Protocolul nr. 7 la Convenție, art. 4 par. 1, 2 și 3.

17. Directiva 2012/29/UE privind drepturile, sprijinirea și protecția victimelor criminalității, invocată ca standard european de referință privind drepturile victimelor.

18. Jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului privind securitatea juridică, redeschiderea procedurilor penale, procesul echitabil, remediul efectiv și protecția victimelor.

G. Declarația și semnătura autorilor sesizării

Declarăm pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte și veridice.

Locul: mun. Chișinău, Judecătoria Chișinău,
sediul Ciocana

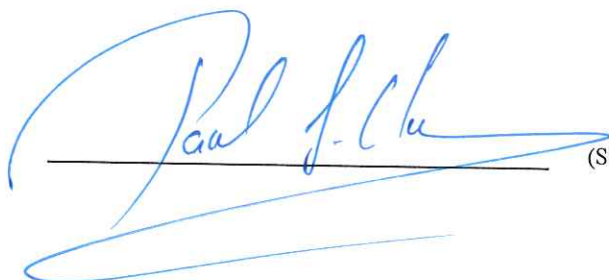
Data: “_13_” mai 2026

GHERMAN ALA

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

GHERMAN PAVEL

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

05 iunie 2026

mun. Chișinău

Judecătoria mun. Chișinău, sediul Ciocana
Instanța compusă din:
Președintele ședinței, Judecător,
Grefier,
Cu participarea:
Petiționarului,
Petiționarei,
Persoanei interesate,
Interpretului,

Vladislav Negru
Maria Stratulat, Olesea Dobrojan

Pavel Gherman
Ala Gherman
Iurie Focșa
Balan Svetlana,
Sergiu Danilescu

a examinat în ședință de judecată închisă, cererea petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării plângerii depusă de către avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman, în condițiile art. 313 Cod de procedură penală împotriva actelor organului de urmărire penală, ale procurorului și ale procurorului ierarhic superior, instanța de judecată,

A C O N S T A T A T:

1. Avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman a depus la data de 30.01.2025, o plângere în conformitate cu prevederile art. 313 Cod de procedură penală al RM, solicitând anularea ordonanței din 06.01.2025 a procurorului, adjunct interimar al Procurorului-șef al Procuraturii mun. Chișinău, șef-adjunct al oficiului Râșcani, Oxana Cazacu privind respingerea plângerii adresate în ordinea art. 299/1 - 299/2 Cod de procedură penală și anularea ordonanței procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Râșcani, Lucia Andriuța din 01.11.2024 prin care a fost reluată urmărirea penală în cauza penală nr. 2016020590.
2. Întru conformarea prevederilor procesual-penale în vigoare vizate în art. 313 alin. (4) Cod de procedură penală al RM, prin notificare, părțile au fost informate că examinarea plângerii se va petrece la data de 23.04.2025, în lipsa părților, totodată procurorul fiind obligat să prezinte instanței de judecată materialele corespunzătoare vizate prin plângerea petiționarei, în vederea unei examinări obiective a plângerii.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 24.04.2025, în legătură complexitatea cazului și necesitatea studierii suplimentare, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 02 mai 2025.
4. Potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 02.05.2025, din motiv că judecătorul a fost implicat la examinarea cauzelor aflate în gestiune la Judecătoria Hîncești, sediul Leova, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 30 mai 2025.

5. Ulterior, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 30.05.2025, din motiv că judecătorul a fost implicat la examinarea cauzelor aflate în gestiune la Judecătoria Hîncești, sediul Leova, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 20 iunie 2025.
6. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 20.06.2025, reieșind din complexitatea cazului, multitudinea de cereri depuse de partea petiționară și pentru elucidarea tuturor circumstanțelor neclare, se impune necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 14 iulie 2025.
7. La data de 14 iulie 2025 judecătorul Vladislav Negru s-a aflat în concediu anual de odihnă, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 08 august 2025.
8. Ulterior, la data de 08 august 2025 judecătorul Vladislav Negru a fost antrenat la examinarea cauzelor rămase în procedura Judecătoriei Hîncești, sediul Leova, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 29 august 2025.
9. La data de 29 august 2025 judecătorul Vladislav Negru a fost antrenat la examinarea demersurilor cu privire la audierea martorului minor în condiții speciale, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 04.11.2025.
10. La data de 04 noiembrie 2025 judecătorul Vladislav Negru se afla în concediu anulat de odihnă, motiv din care s-a dispus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 27.11.2025.
11. În cadrul ședinței de judecată din 27.11.2025, petiționarul Ion Gherman a depus cererea de amânare a ședinței de judecată, motivând faptul că necesită termen suplimentar pentru concretizarea pretențiilor, în contextul dat, instanța de judecată a dispus fixarea unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 22.01.2026.
12. La 22.01.2026, în cadrul ședinței de judecată a fost admisă cererea părții petiționare cu privire la anexarea unui șir de înscrisuri relevante cauzei, astfel ținând cont de complexitatea cauzei și volumul mare de lucru a instanței, s-a dispus întreruperea ședinței de judecată până la data de 10.02.2026.
13. Ulterior, la 10.02.2026, reieșind din complexitatea cauzei și volumul mare de lucru a instanței de judecată, s-a dispus întreruperea ședinței de judecată în cauza pornită la plângerea avocatului Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman înaintată în conformitate cu prevederile art. 313 Cod de procedură penală, pentru data de 13.02.2026.
14. La 17.03.2026, în cadrul ședinței de judecată a fost admisă cererea părții petiționare cu privire la anexarea unui șir de înscrisuri relevante cauzei, astfel ținând cont de complexitatea cauzei și volumul mare de lucru a instanței, precum și lipsa persoanei interesate Iurie Focșa la ședința de judecată preconizată, s-a dispus întreruperea ședinței de judecată până la data de 22.04.2026.

15. Ulterior, la 22.04.2026, din motiv că judecătorul a fost implicat la audierea minorului în condiții speciale, s-a impus necesitatea fixării unui nou termen pentru examinarea plângerii avocatului Anatolie Ceachir înaintată în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, și anume pentru data de 15 mai 2026.
16. La 15.05.2026, în cadrul ședinței de judecată nu a fost posibil de asigurat prezența interpretului, care a fost antrenat în altă ședință de judecată, motiv din care s-a dispus întreruperea ședinței de judecată până la data de 20 mai 2026.

Poziția participanților în proces.

17. În cadrul ședinței de judecată din 20.05.2026, petiționarul Pavel Gherman a solicitat admiterea cererii privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării plângerii depusă de către avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Ala Gherman, Ion Gherman și Pavel Gherman în condițiile art. 313 Cod de procedură penală împotriva actelor organului de urmărire penală, ale procurorului și ale procurorului ierarhic superior, și anume cu referire la controlul constituționalității art. 52 și art. 255 Cod de procedură penală.
18. Petiționara Ala Gherman, în ședința de judecată a susținut poziția expusă de petiționarul Pavel Gherman.
19. Petiționarul Ion Gherman în ședința judiciară nu s-a prezentat, fiind întreprinse măsuri de înștiințare despre locul, data și ora examinării cauzei, prin urmare, instanța de judecată, ghidându-se de cerințele art. 313 Cod de procedură penală, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.
20. Procurorul în ședința judiciară nu s-a prezentat, fiind întreprinse măsuri de înștiințare despre locul, data și ora examinării cauzei, prin urmare, instanța de judecată, ghidându-se de cerințele art. 313 Cod de procedură penală, a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.
21. Persoana interesată Iurie Focșa în ședința de judecată a menționat că nu îi este clară cererea depusă de partea petiționară, motiv din care nu se poate expune.
22. *Studiind temeiurile de fapt și de drept invocate în cerere și raportându-le, per ansamblu, condițiilor speței, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite cererea privind ridicarea excepției de neconstituționale în cadrul examinării cauzei, reieșind din considerentele ce urmează.*

Motivarea instanței.

23. Potrivit prevederilor art. 7 alin. (3), alin. (3/1) și alin. (3/2) din Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.
24. La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.
25. Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

26. Instanța reține că excepția de neconstituționalitate reprezintă o procedură de inițiere de către instanțele ordinare de judecată, la inițiativa părților sau din oficiu, a controlului conformității unei legi sau a unui alt act normativ, cu normele constituționale. Ea reflectă existența raportului triunghiular între partea aflată în proces, instanța de judecată, în fața căreia se invocă neconstituționalitatea, și Curtea Constituțională, chemată să soluționeze excepția de neconstituționalitate.
27. Edictarea și aplicarea corectă, uniformă și în spiritul principiilor constituționale a legii reprezintă pilonul statului de drept, iar, în consecință, excepția de neconstituționalitate constituie o garanție constituțională a drepturilor și libertăților conferite cetățenilor pentru apărarea lor împotriva unor eventuale abateri ale legiuitorului prin instituirea unor norme contrare Constituției.
28. Conform art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova: Curtea Constituțională:
  - a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
29. În conformitate cu pct. 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
30. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la pct. 82.
31. Totodată, instanța remarcă că, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova, Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
32. În această ordine de idei, instanța reține că verificarea constituționalității **art. 52 și art. 255 din Codul de procedură penală**, formează obiectul controlului constituționalității prin prisma art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova și pct. 82 al Hotărârii nr. 2 din 09.02.2016.
33. Concomitent, se atestă că în conformitate cu pct. 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, sesizarea înaintată de către petiționar întrunește condiția că norma vizată poate fi supusă controlului constituționalității, ori aceste chestiuni au tangență directă cu soluționarea cauzei.
34. În cauza *Ivanciuc vs Romania (decizia nr.18624/03)*, fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat: „Este conform funcționării unui asemenea mecanism faptul că judecătorul verifică dacă poate sau trebuie să depună o cerere preliminară, asigurându-se că aceasta trebuie să fie rezolvată pentru a permite să se soluționeze litigiul pe care este chemat să-l cunoască. Acestea fiind zise, nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la articolul 6 § 1 al Convenției Europene, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar (*Coëmeșialții v. Belgia*, cererile nr.32492/96, 32547/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 și 33210/96, § 114, și *Wynen v. Belgia*, cererea nr.32576/96, § 41)”.

35. De asemenea, instanța reține că prevederile art. 6 din Convenție nu garantează dreptul ca o instanță națională sau internațională să fie sesizată cu o chestiune prejudiciară. În același timp, față de sistemul de drept ucrainean, în care persoanele fizice nu pot sesiza direct instanța constituțională, ci numai prin intermediul instanțelor de fond, care au o marjă de apreciere în privința sesizării, Curtea Europeană a statuat că instanțele au omis să analizeze cererea reclamantei din punctul de vedere al compatibilității cu dispozițiile constituționale și, prin urmare, ignorând acest aspect, deși el era specific, important și pertinent, au determinat încălcarea dispozițiilor art. 6 § 1 din Convenție Europene.
36. Urmare a celor invocate, instanța găsește necesar a admite cererea petiționarilor Ala Gherman și Pavel Gherman, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate asupra textului de lege și anume **articolul 52 și art. 255 din Codul de procedură penală.**
37. În temeiul celor expuse și în conformitate cu prevederile art. 7, 41, Cod de procedură penală, art. 135 din Constituția Republicii Moldova, în acord cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, instanța de judecată, –

DISPUNE:

Se admite cererea petiționarilor Ala Gherman și Pavel Gherman privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării plângerii depusă de către avocatul Anatolie Ceachir în interesele petiționarilor Pavel Gherman, Ala Gherman și Ion Gherman în condițiile art. 313 Cod de procedură penală împotriva actelor organului de urmărire penală, ale procurorului și ale procurorului ierarhic superior.

Se ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității asupra textului de lege **articolul 52 și articolul 255 din Codul de procedură penală.**

Se remite în adresa Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea petiționarilor Ala Gherman și Pavel Gherman.

Încheierea separat nu este susceptibilă căilor de atac, însă poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

**Președintele ședinței,
Judecătorul**

Vladislav Negru